

Keski-Pohjanmaan järjestökysely

JÄRJESTÖT MUKANA MUUTOKSESSA KESKI-POHJANMAALLA

NORA BIRKMAN

HILKKA LEHTINEN

Alkusanat

Järjestöt mukana muutoksessa Keski-Pohjanmaalla -hanke aloitti syksyllä 2017 toimintansa keskipohjalaisten järjestöjen ja yhdistysten hyväksi. Hanke toimii Keski-Pohjanmaalla Kosti ry:n alaisuudessa, ja on osa STEA:n rahoittamaa valtakunnallista Järjestö 2.0 -hankekokonaisuutta, jota koordinoi Suomen Sosiaali ja Terveys ry SOSTE. Hankkeen päätavoitteina on ollut järjestöjen aseman ja toiminnan turvaaminen, järjestökentän toiminnan selkiyttäminen ja viestinnän kehittäminen digitaaliset mahdollisuudet hyödyntäen. Hanke on pyrkinyt erityisesti olemaan järjestöjen ja yhdistysten tukena maakunta- ja sote-uudistuksen keskellä, ja varmistamaan että yhdistysten ja järjestöjen rooli huomioitaisiin sekä uudistuksen valmistelun aikana, että sen toteuduttua.

Voidaksemme tarjota alueemme yhdistyksille oikeanlaista tukea ja osataksemme kohdistaa avun oikeisiin tarpeisiin, olemme keränneet vuosina 2018 ja 2019 järjestökyselyllä ajankohtaista tietoa yhdistysten ja kuntien, yhdistysten ja maakunnan sekä yhdistysten keskinäisestä yhteistyöstä. Samalla olemme kartoittaneet myös yhdistystoimintaan soveltuvien tilojen saatavuutta ja toimivuutta, sekä yhdistyksien toiminnassaan hyödyntämiä tiloja.

Järjestökysely on toteutettu ensimmäistä kertaa alkuvuonna 2018 ja toista kertaa keväällä 2019. Kysely toteutettiin sähköisellä lomakkeella, jota välitettiin useiden sähköisten kanavien kautta järjestötoimijoille. Sähköisellä lomakkeella vastaamisen lisäksi kyselyyn oli mahdollista vastata myös paperilomakkeella Vuoden 2019 kyselyyn vastasi 78 yhdistystoimijaa. Vuonna 2018 kyselyyn vastasi 83 yhdistystoimijaa. Kyselylomake laadittiin molemmilla kotimaisilla kielillä. Vuoden 2019 kyselyyn vastanneista 74 vastasi suomeksi ja 4 ruotsiksi. Kysely rajattiin koskemaan Keski-Pohjanmaan kuntien alueella toimivia yhdistyksiä ja vastauksia saatiin kaikkien kuntien alueelta. Kyselylomake oli avoinna 4.2.-10.3.2019 välisenä aikana.

Kyselyn avulla selvitettiin myös yhdistysten näkemyksiä heidän kutsumisestaan, huomioimisestaan ja osallistumisestaan maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun sekä kunta- että maakunta-tasolla. Uudistuksen valmistelu lopetettiin vasta pari päivää ennen kyselyn sulkeutumista, 8.3.2019, mutta viimeiset kyselyvastaukset oli annettu jo 6.3.2019, jolloin uudistuksen valmistelua ei ollut vielä lopetettu. Täten kysymykset on esitetty, ja vastaukset annettu, sillä ajatuksella että uudistus toteutuisi.

Kyselyvastauksia tullaan hyödyntämään Järjestöt mukana muutoksessa Keski-Pohjanmaalla -hankkeen omassa toiminnassa, ja välittämään kootusti sekä kunnille, Keski-Pohjanmaan maakuntaliitolle, Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalukuntayhtymä Soitelle, että muille keskipohjalaisten yhdistysten nykytilasta kiinnostuneille tahoille. Kyselyssä ei kerätty lainkaan henkilötietoja, eikä yksittäisten yhdistysten antamia tietoja välitetä kolmansille osapuolille.

Kiitos kaikille kyselyyn osallistuneille arvokkaista vastauksistanne!

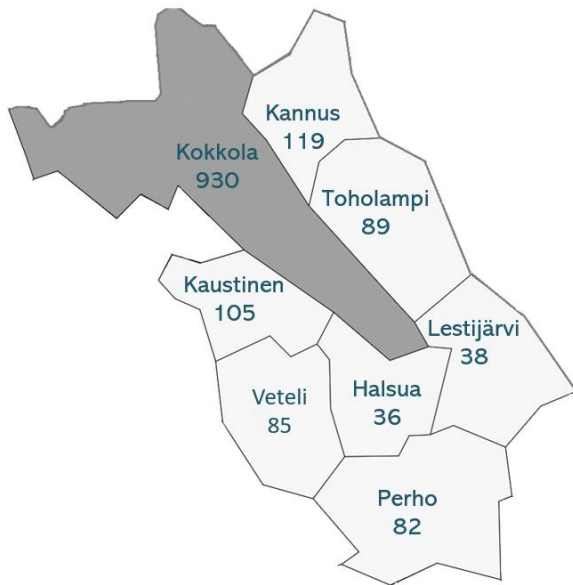
Sisälllys

Alkusanat.....	1
Perustiedot.....	3
Vastaajan taustatiedot.....	4
Yhdistyksen hallinto	6
Toimiala.....	7
Toiminta	8
Yhdistyksen toiminnan tarkoitus	10
Toimintaan osallistuvien määrä.....	11
Viestintä ja tiedotus	12
Yhteistyö	13
Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa	13
Yhteistyö kuntien kanssa	14
Yhteistyö maakunnan kanssa.....	14
Yhteistyö oppilaitosten kanssa	14
Yhteistyö yritysten kanssa.....	14
Toiveita yhteistyölle jatkossa.....	15
Tilat	16
Yhdistyksen käyttämät tilat.....	16
Rahaa käytössä tilavuokriin.....	16
Tyytyväisyys nykyisiin tiloihin	17
Yhdistyksen hallinnoimat tilat.....	18
Avustukset 2018.....	18
Kotikunnan käytännöt.....	19
Maakunta- ja sote-uudistus	20
Vapaa sana.....	26

Perustiedot

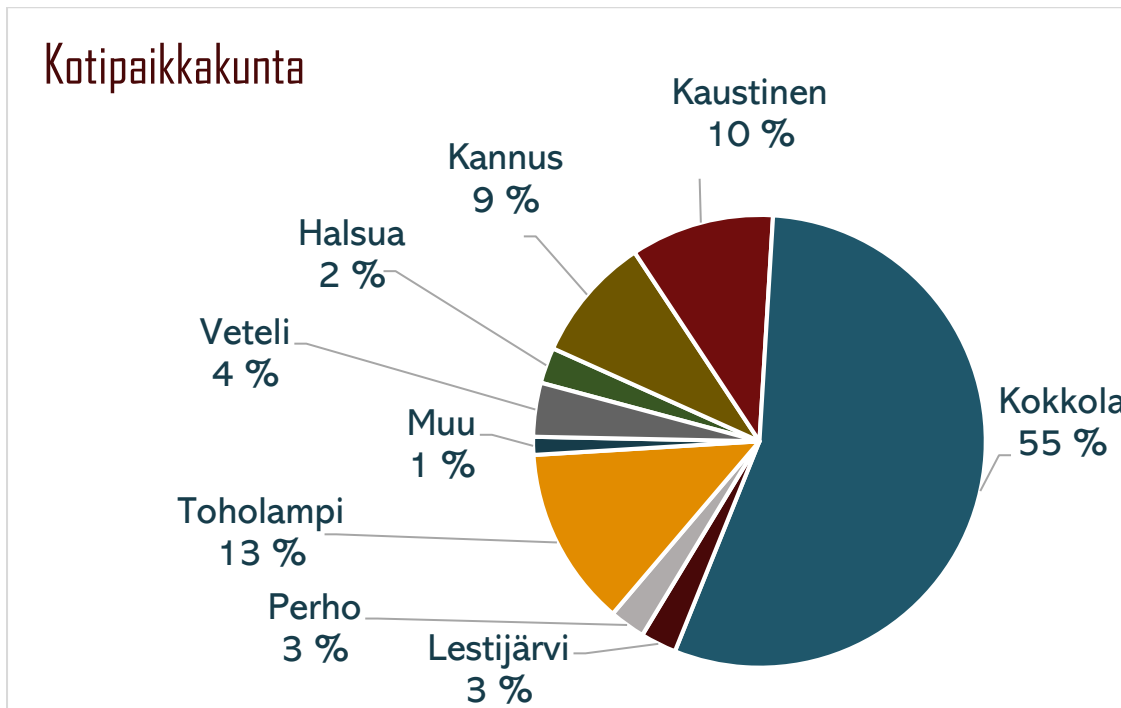
Kyselyn alussa kartoitimme vastaajien sekä heidän edustamiensa yhdistysten taustatietoja. Yhdistysten taustatietojen osalta kysyimme yhdistyksen kotipaikkakunnan ja toimialan sekä paikkakunnat, joissa yhdistyksellä on toimintaa maakunnassamme. Lisäksi kysyimme yhdistyksen hallinnollista rakennetta ja hallituksen jäsenten ikäjakaumaa. Vastaajan taustatietojen osalta kysyimme vastaajan roolia edustamassaan yhdistyksessä sekä kuinka monessa yhdistyksessä vastaaja on mukana.

Keski-Pohjanmaan kaikissa kahdeksassa kunnassa toimii Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämän yhdistysrekisterin mukaan yhteensä 1484 yhdistystä (tarkistettu 21.4.2019).

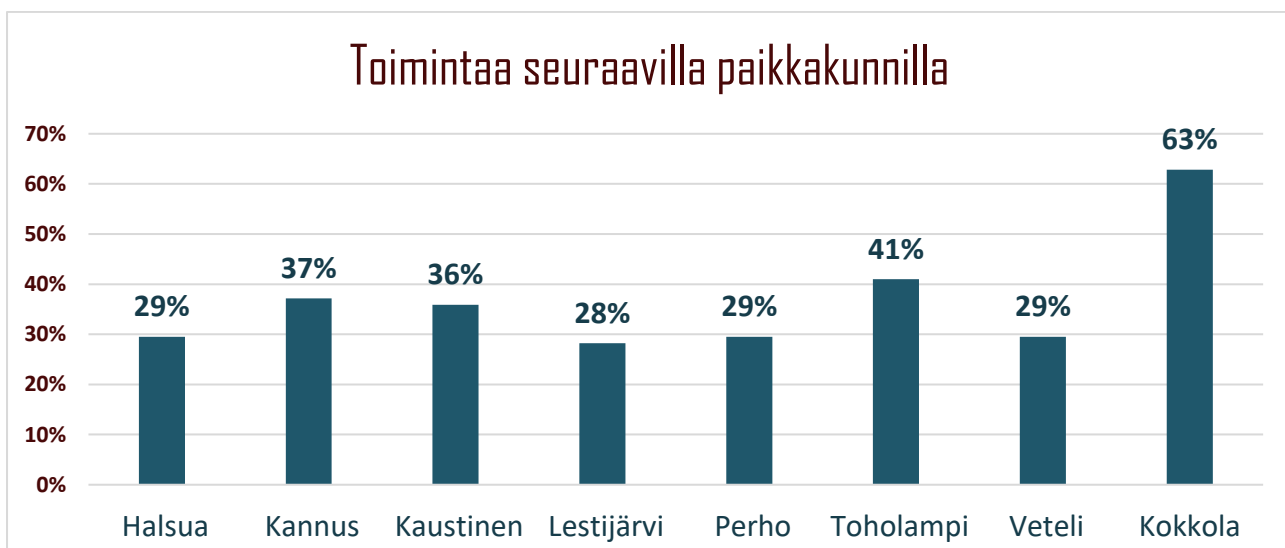
Kuvio 1. Yhdistysten määrä Keski-Pohjanmaan kunnissa (PRH 4/2019)

Kyselyyn vastanneista yhdistyksistä 55 %:n kotipaikkakunta on Kokkola. Kotipaikkakunnaksi sai ilmoittaa myös muun kuin Keski-Pohjanmaalla sijaitsevan kunnan. Vastaajista kaikki paitsi yksi toimivat Keski-Pohjanmaan alueella kotipaikkaa pitävissä yhdistyksissä. Vuoden 2018 kyselyssä rajasimme vastausvaihtoehdoissa yhdistyksen kotipaikkakunnan Keski-Pohjanmaan alueen kuntiin. Koska alueemme yhdistyksistä vastaavat aluetyöntekijät työskentelevät pääosin Keski-Pohjanmaan ulkopuolella, lisäsimme tämän vuotiseen kyselyyn kotipaikkakunnan kohdalle avoimena kenttänä vaihtoehdon ”Muu”, jotta heillekin löytyisi sopiva vastausvaihtoehto.

Kuvio 2. Yhdistyksen kotipaikkakunta tai maakunnallisen toimipisteen sijainti (n=78)

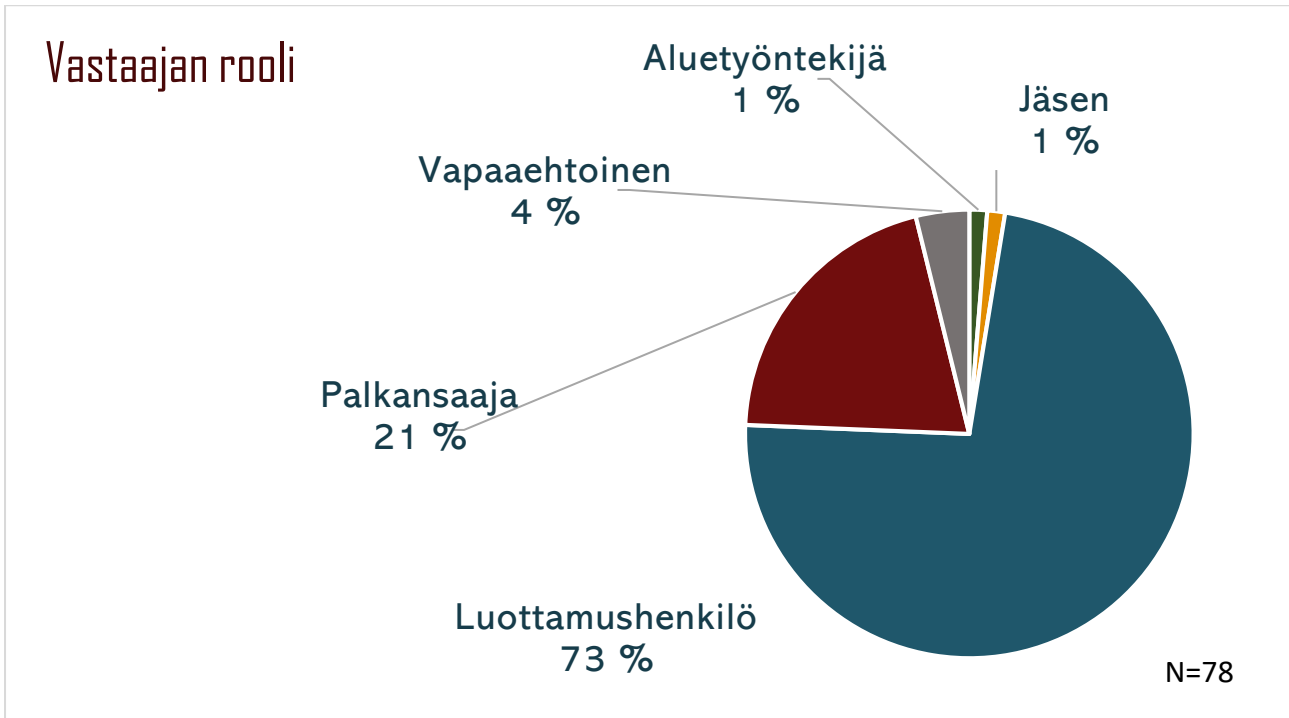
Vastaajista 62 % toimii vain yhden kunnan alueella ja 23 % toimii koko Keski-Pohjanmaan alueella. 15 % vastaajista toimii useammassa kuin yhdessä kunnassa. Tämä kysymys rajattiin koskemaan vain Keski-Pohjanmaan maakunnan alueella tapahtuvaa toimintaa.

Kuvio 3. Yhdistyksellä on toimintaa seuraavilla paikkakunnilla (n=78)

Vastaajan taustatiedot

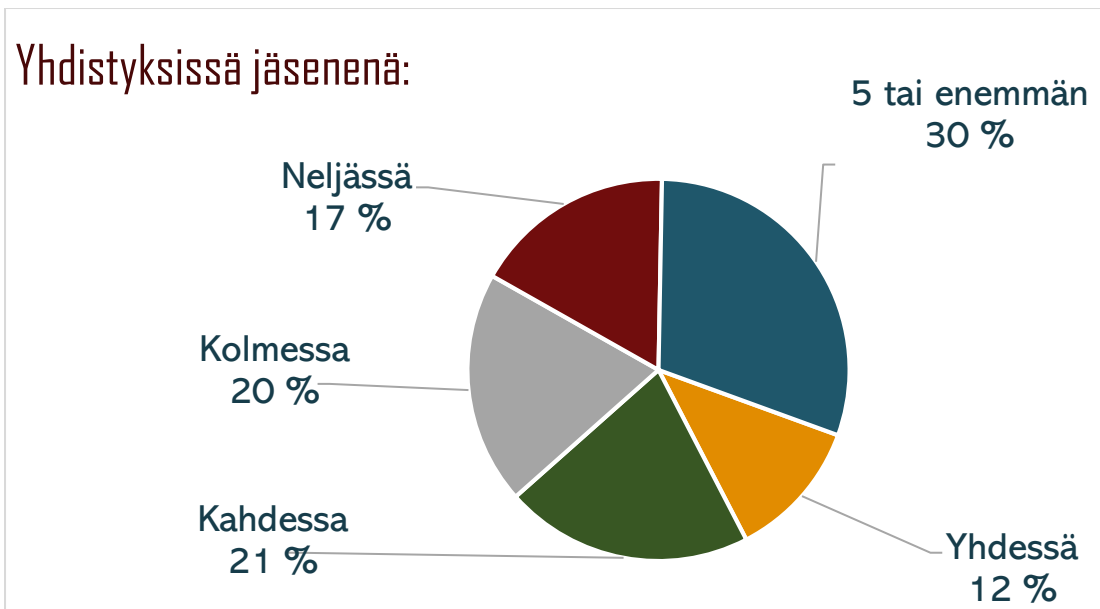
Kyselyyn vastasi 57 luottamushenkilöä ja 16 palkansaajaa. Poikkeuksena vuoden 2018 kyselyyn, vastausvaihtoehdoissa oli yhtenä vaihtoehtona aluetyöntekijä. Kyselyssä selvitettiin myös tarkemmin yhdistysten palkattujen työntekijöiden määrä (kts. kuvio 18). Vastauksista käy ilmi, että 69 % vastaajista edustaa yhdistystä, jolla ei ole työntekijöitä. Tämän takia vastaajina on huomattavasti useammin luottamushenkilö kuin palkansaaja.

Kuvio 4. Vastaajan rooli edustamassaan yhdistyksessä

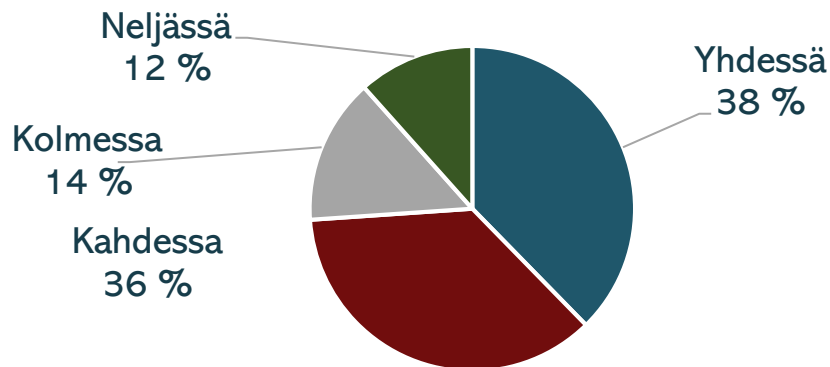
Järjestökentällä kuulee usein puhuttavan, että kourallinen ihmisiä pyörittää kaikkia kunnassa toimivia aktiivisia yhdistyksiä. Tätä asiaa halusimme selvittää tarkemmin, kysymällä kuinka monessa yhdistyksessä vastaaja toimii jäsenenä, vapaaehtoisena tai luottamushenkilönä. Vastaajista 88 % on jäsenenä vähintään kahdessa yhdistyksessä. 30 % vastaajista on jäsenenä jopa viidessä tai useammassa yhdistyksessä.

Kaikki vastaajat toimivat luottamushenkilönä alle viidessä yhdistyksessä. Yhteensä 74 % vastaajista toimii luottamushenkilönä yhdessä tai kahdessa yhdistyksessä.

Kuvio 5. Yhdistysten määrä, joissa vastaaja on jäsenenä

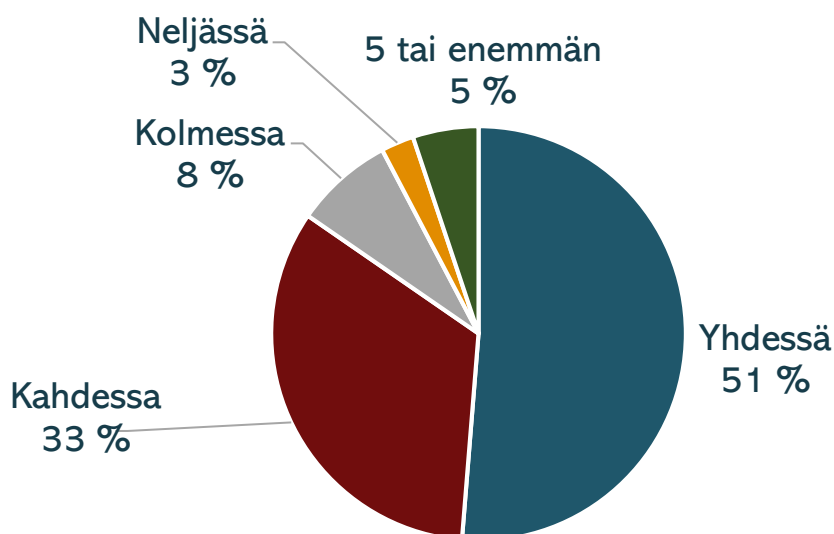
Yhdistyksissä luottamushenkilönä:

Kuvio 6. Yhdistysten määrä, joissa vastaaja on luottamushenkilönä

Vastaajat ovat jäsenenä useammassa yhdistyksessä kuin mihin tekevät vapaaehtoistyötä. Kuviossa 7 on esitetty muu vapaaehtoistyö. Yhdistysten luottamushenkilöt ovat myös vapaaehtoisia, mutta luottamustoimet haluttiin kyselyssä erottaa muusta vapaaehtoistyöstä. Vastaajista jopa 5 % tekee vapaaehtoistyötä vähintään viiteen yhdistykseen. Vastaajista hieman yli puolet (51 %) tekee vapaaehtoistyötä vain yhdessä yhdistyksessä.

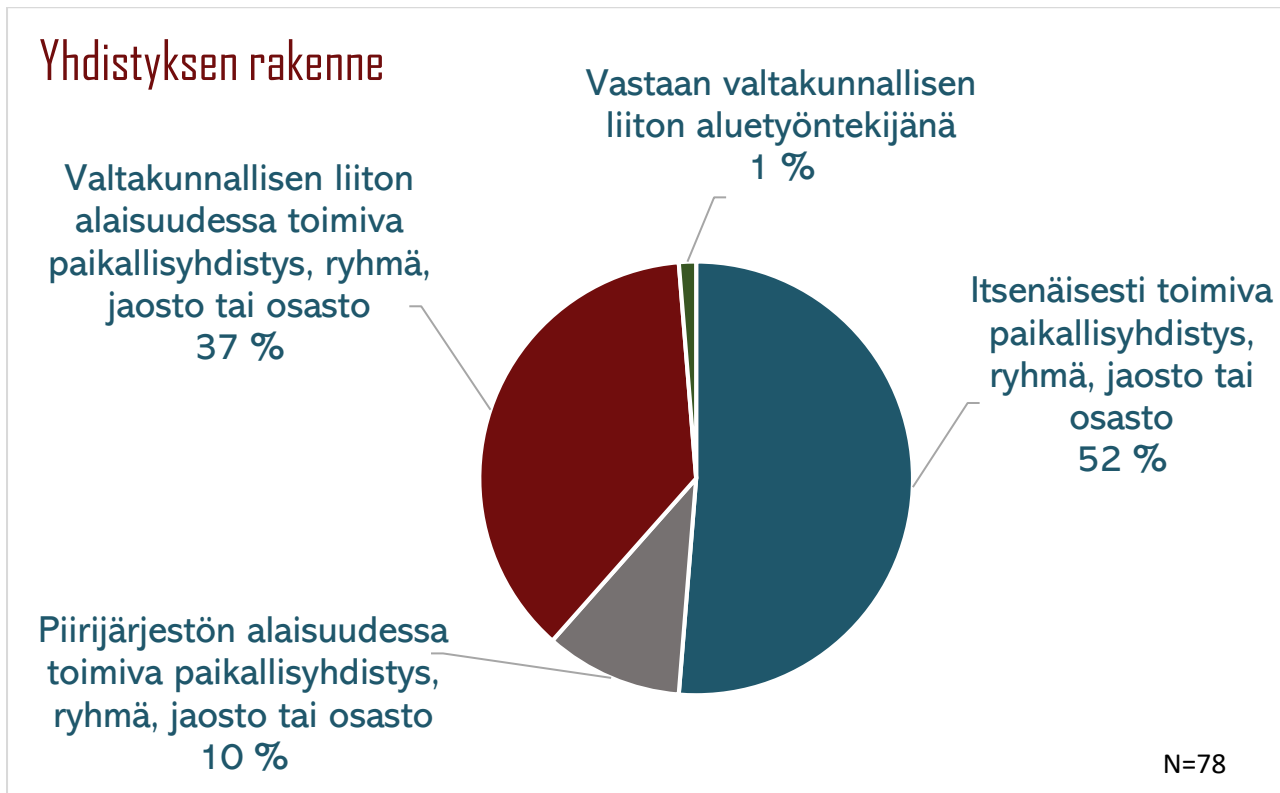
Yhdistyksissä vapaaehtoisena

Kuvio 7. Yhdistysten määrä, joissa vastaaja toimii vapaaehtoisena

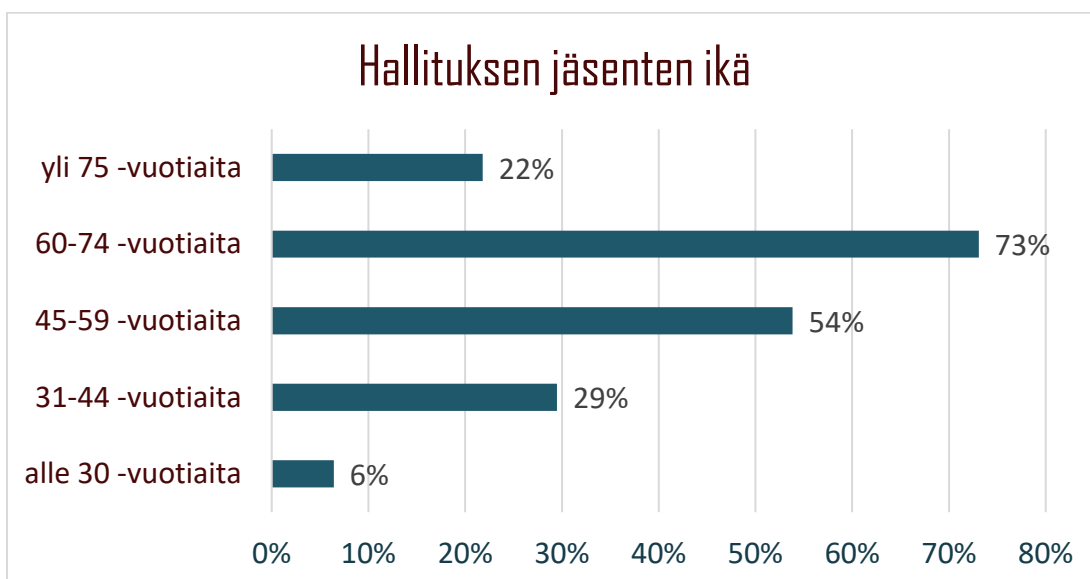
Yhdistyksen hallinto

Yli puolet vastaajista (52 %) edustaa itsenäisesti toimivaa paikallisyhdistystä, ryhmää, jaostoa tai osastoa. Valtakunnallisen liiton alaisuudessa toimivia paikallisyhdistyksiä (37 %) oli vastaajien joukossa enemmän kuin piirijärjestöjä (10 %).

Kuvio 8. Yhdistyksen rakenne

Yhdistysten hallitukset muodostuvat yleisimmin 60-74 -vuotiaista jäsenistä. Myös 45-49 -vuotiaat ovat aktiivisia liittymään yhdistysten hallitukseen. Alle 30 -vuotiaita hallituksen jäseniä oli vain 6 %:lla kyselyyn vastanneista yhdistyksistä.

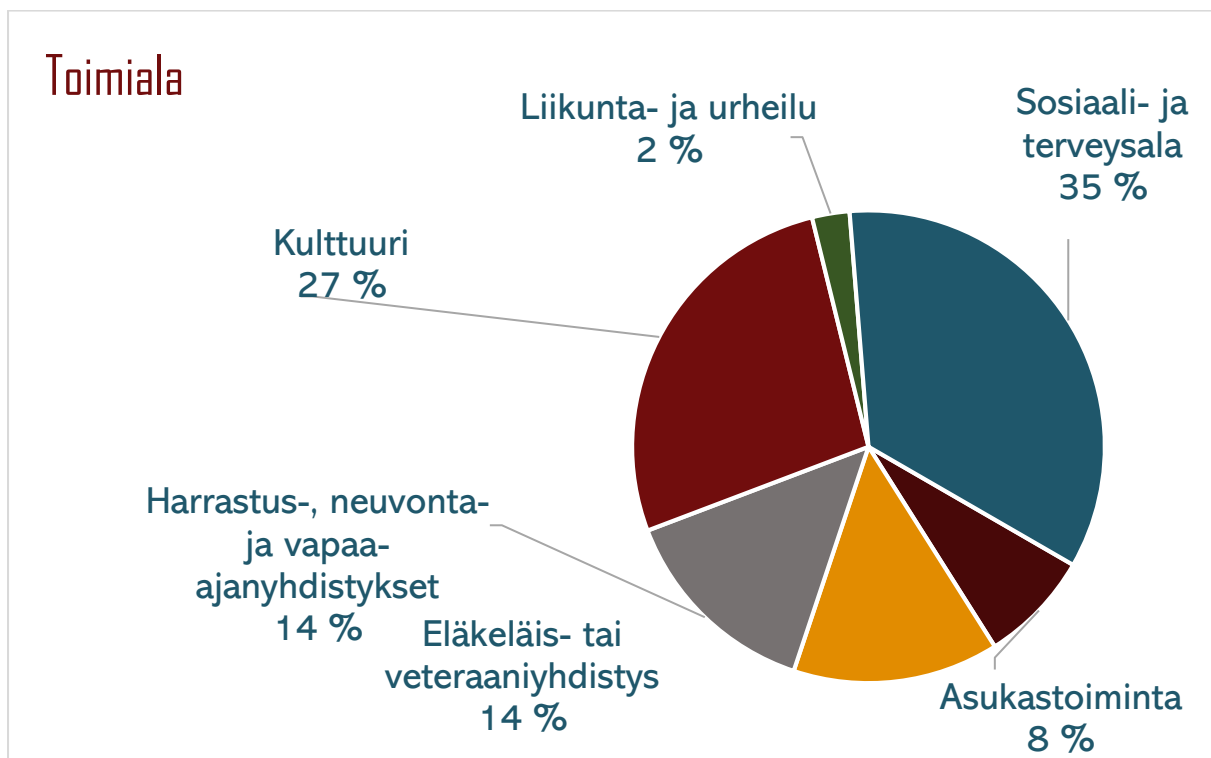

Kuvio 9. Yhdistyksen hallituksen jäsenten ikäjakauma

Toimiala

Yhdistyksen toimiala jaettiin kyselyssä kahdeksaan luokkaan. Suurin osa (35 %) vastaajista edustaa sosiaali- ja terveysalan yhdistyksiä, kuten oli myös vuoden 2018 kyselyssä (37 %). Kulttuurialan yhdistykset (myös taide-, perinne- ja kotiseutuyhdistykset) ovat vastanneet tällä kerralla edellisvuotta aktiivisemmin kyselyyn. Vuoden 2018 kyselyyn vastasi seitsemän kulttuurialan yhdistystä, kun tämän vuotiseen kyselyyn vastasi 21 kulttuurialaa edustavaa

yhdistystä. Asukastoimintaan (kylä- ja kaupunginosayhdistykset) kuuluvia yhdistyksiä oli 8 % vastaajista. Kyselyyn ei tällä kerralla vastannut lainkaan nuorisoyhdistyksiä tai kansainväliseen toimintaan (esim. ystävyysseurat) liittyviä yhdistyksiä.

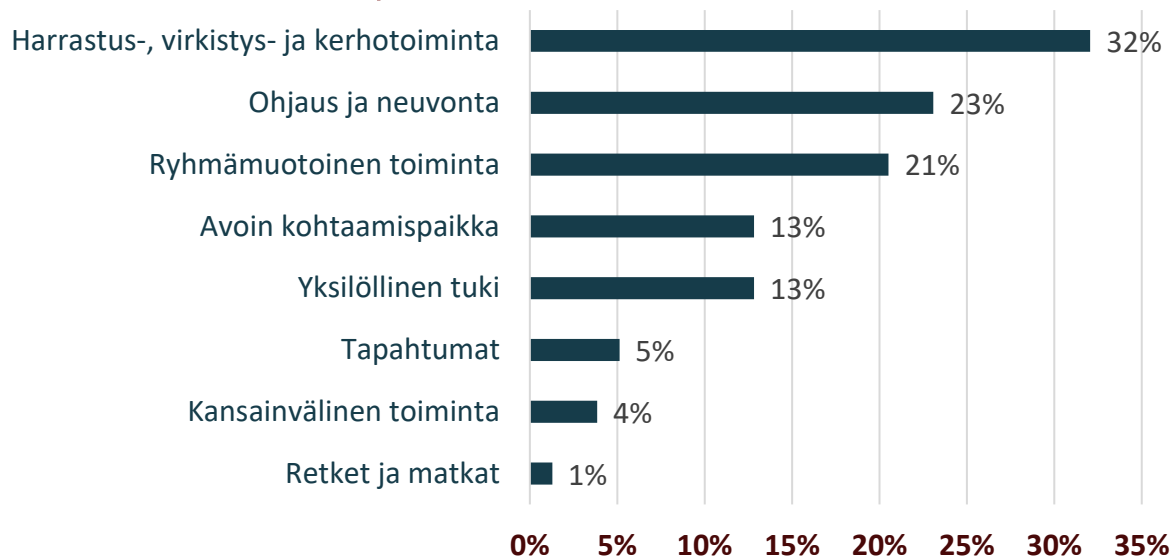

Kuvio 10. Yhdistyksen toimiala

Toiminta

Kyselyssä selvitettiin myös vastaajien yhdistysten järjestämää toimintaa. Vastaajat saivat vastata eri toimintavaihtoehtojen osalta järjestävätkö he kyseistä toimintaa viikoittain, kuukausittain, vuosittain, tai harvemmin kuin kerran vuodessa. Kyselyyn vastanneiden yhdistysten yleisin viikoittainen toiminta on harrastus-, virkistys- ja kerhotoiminta. Ohjaus ja neuvonta (myös konsultaatio) sekä ryhmämuotoinen toiminta (esim. vertaistukiryhmät) kuuluvat yli viidesosalla vastaajista viikoittaiseen toimintaan. Avoimia kohtaamispaikkoja (esim. teemakahvila) järjestetään usealla paikkakunnalla eri ikäryhmille. Leiri- ja lomatoiminta tai retket ja matkat (myös opintomatkat) eivät kuulu kyselyyn vastanneiden yhdistysten viikoittaiseen toimintaan.

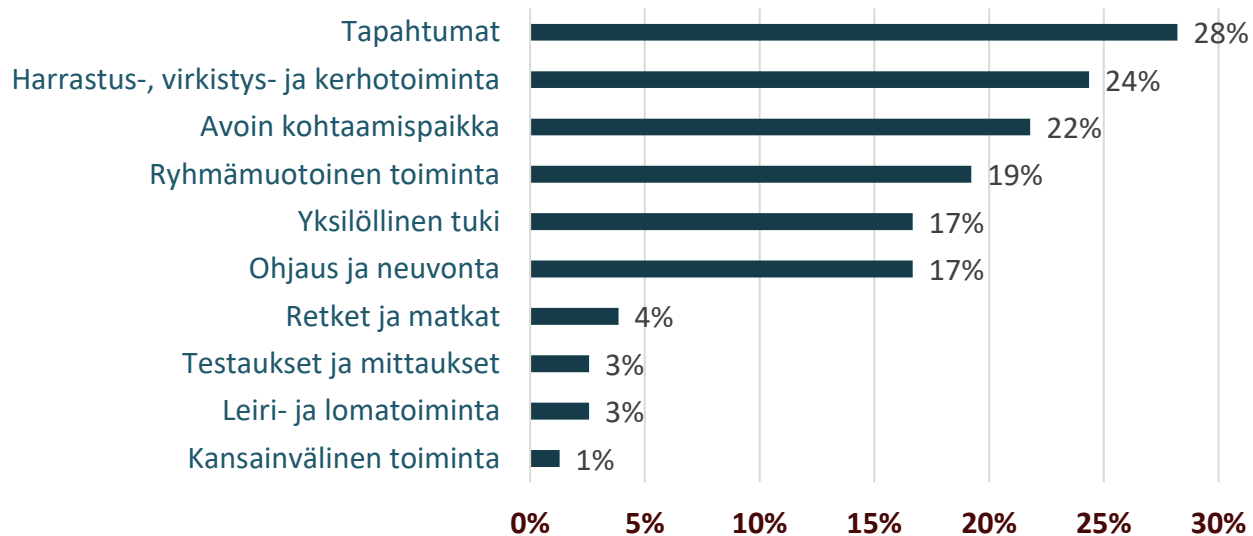
Yhdistyksen viikoittainen toiminta:

Kuvio 11. Yhdistyksen viikoittainen toiminta

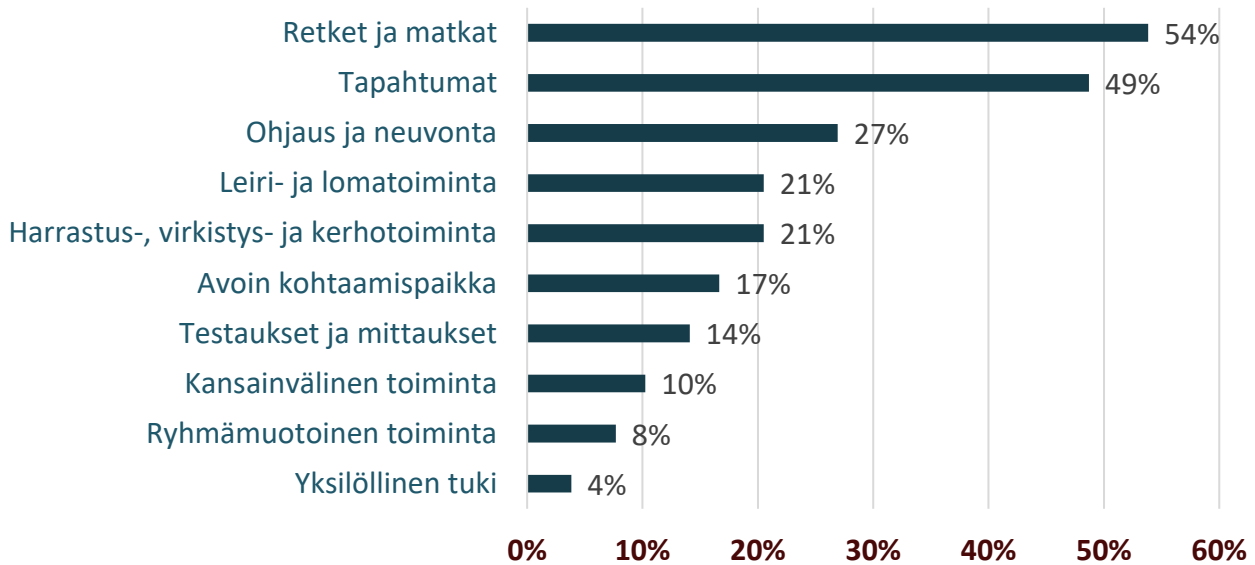
Yhdistysten kuukausittain järjestettävässä toiminnassa tapahtumat ovat yleisimpiä, niitä järjestää jopa 28 % vastaajista. Harrastus-, virkistys- ja kerhotoimintaa järjestää yli puolet vastaajista vähintään kuukausittain.

Yhdistyksen kuukausittainen toiminta:

Kuvio 12. Yhdistyksen kuukausittainen toiminta

Yhdistyksen vuosittainen toiminta:

Kuvio 13. Yhdistyksen vuosittainen toiminta

Noin puolet kyselyyn vastanneista yhdistyksistä järjestää vuosittain retkiä ja matkoja sekä tapahtumia. Tapahtumat (esim. kurssit, koulutukset, seminaarit, kilpailut) kuuluvat lähes kaikkien vastanneiden yhdistysten toimintaan, ja jopa 28 % vastaajista kertoo heidän yhdistyksensä järjestävän tapahtumia kuukausittain. Kansainvälistä toimintaa järjestää vuosittain 10 % vastaajien yhdistyksistä, ja 4 % jopa viikoittaisella tasolla. Tapahtumat (esim. kurssit, koulutukset, seminaarit, kilpailut) kuuluvat lähes kaikkien vastanneiden yhdistysten toimintaan.

Yhdistyksen toiminnan tarkoitus

"Vertaistoimijana toimiminen. Tiedon ja taidon lisääminen. Yhdessä tekeminen."

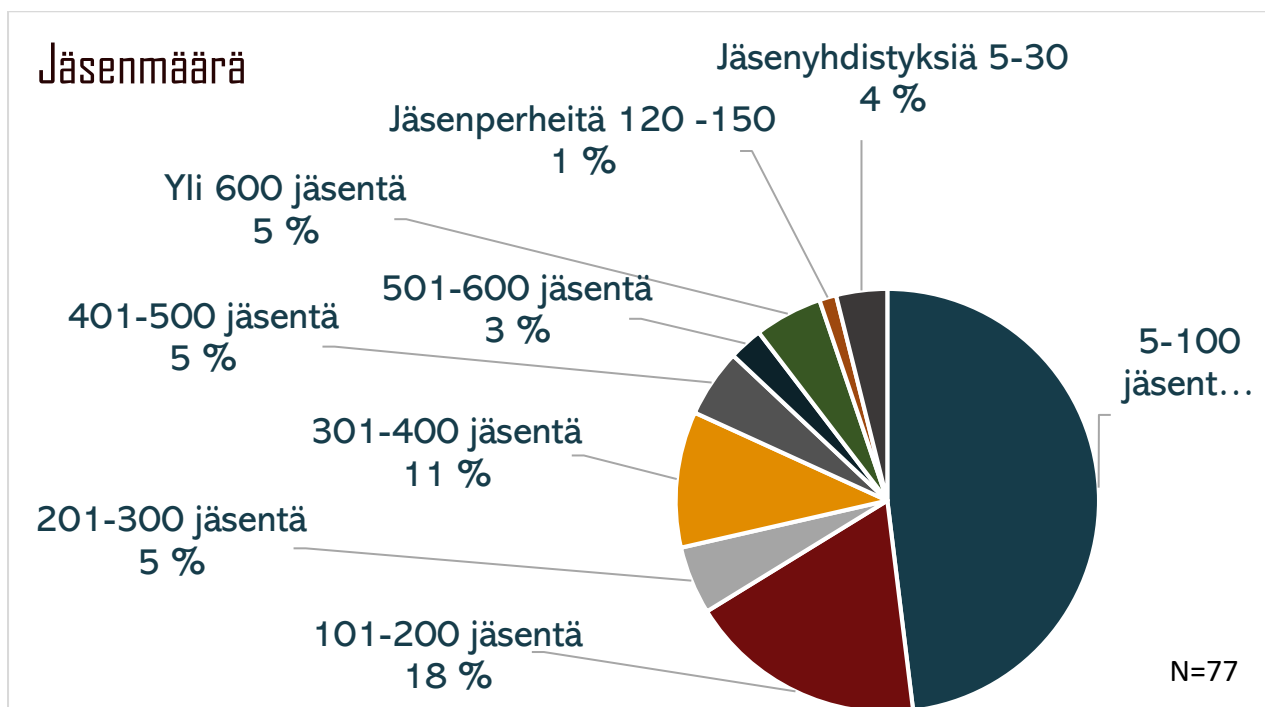
Vastaajia pyydettiin kertomaan muutamalla lauseella yhdistyksen toiminnan tarkoituksesta. Vastauksia tuli hyvin laaja kirjo, mutta niissä toistuivat yhdistyksen kohderyhmän tukeminen, toiminnan ja tapahtumien järjestäminen, etujen valvominen, tiedon tuottaminen ja hyvinvoinnin edistäminen.

Kuvio 14. Yhdistysten toiminnan tarkoitus, vastausesimerkkejä

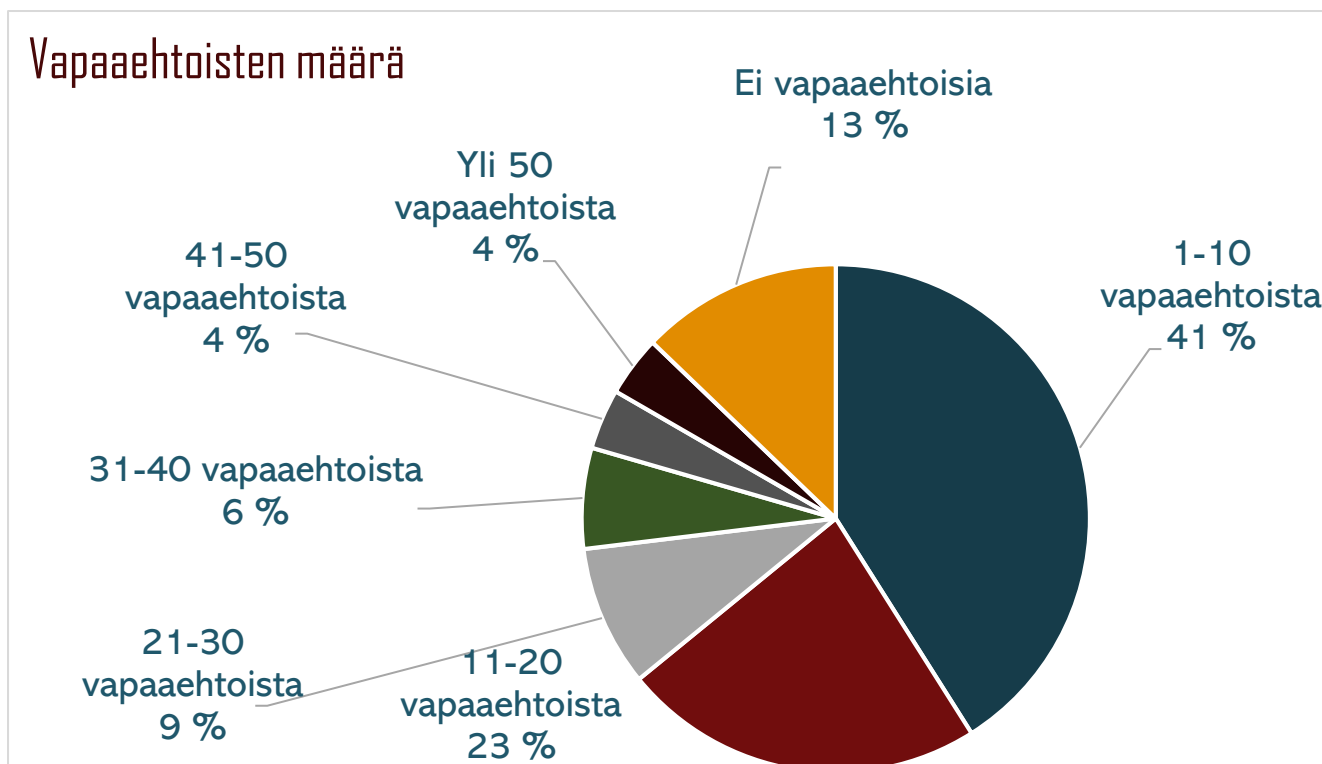
Toimintaan osallistuvien määrä

Lähes puolella vastanneista yhdistyksistä on korkeintaan sata jäsentä (48 %). Vastaajien yhdistyksistä 8 %:lla on yli 500 henkilöjäsentä. Vastaajista 4 % kertoi edustavansa yhdistystä, jolla on jäsenyhdistyksiä henkilöjäsenten sijaan. Vastaajista 1 % edustaa yhdistystä, jonka jäsenmäärä lasketaan perheittäin.

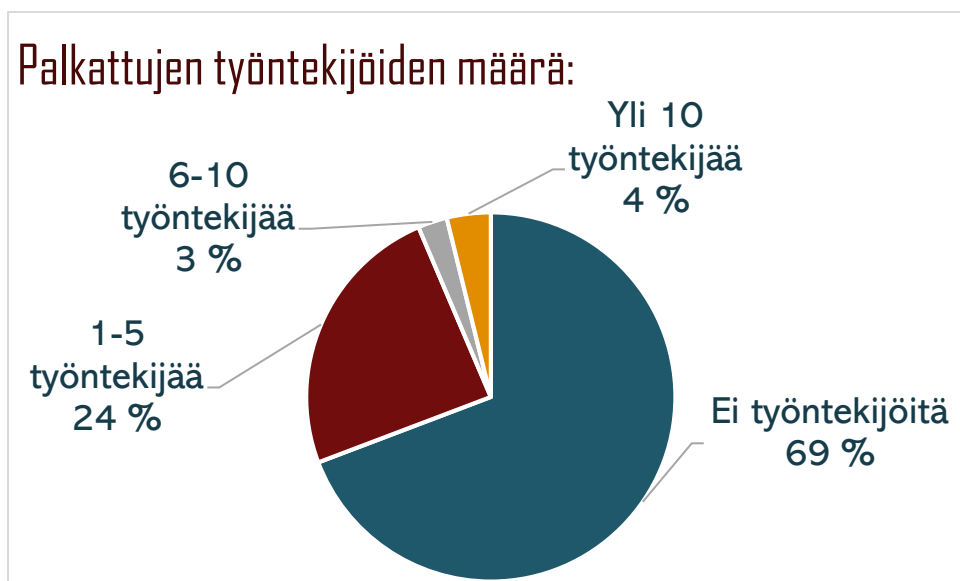
Kuvio 15. Yhdistyksen jäsenmäärä

Kyselyyn vastanneista yhdistyksistä 41 % kertoo heillä toimivan 1-10 vapaaehtoista. Vastaajista 4 %:lla on yli 50 vapaaehtoista. Kysymysasettelussa ei eroteltu luottamustoimia muusta vapaaehtoistyöstä.

Kuvio 16. Yhdistyksen vapaaehtoisten määrä

Kyselyyn vastanneista yhdistyksistä 31 %:lla on työntekijöitä. Osalla työntekijät ovat osa-aikaisia työntekijöitä tai kausityöntekijöitä. 24 %:lla on 1-5 työntekijää ja 7 %:lla on enemmän kuin viisi työntekijää.

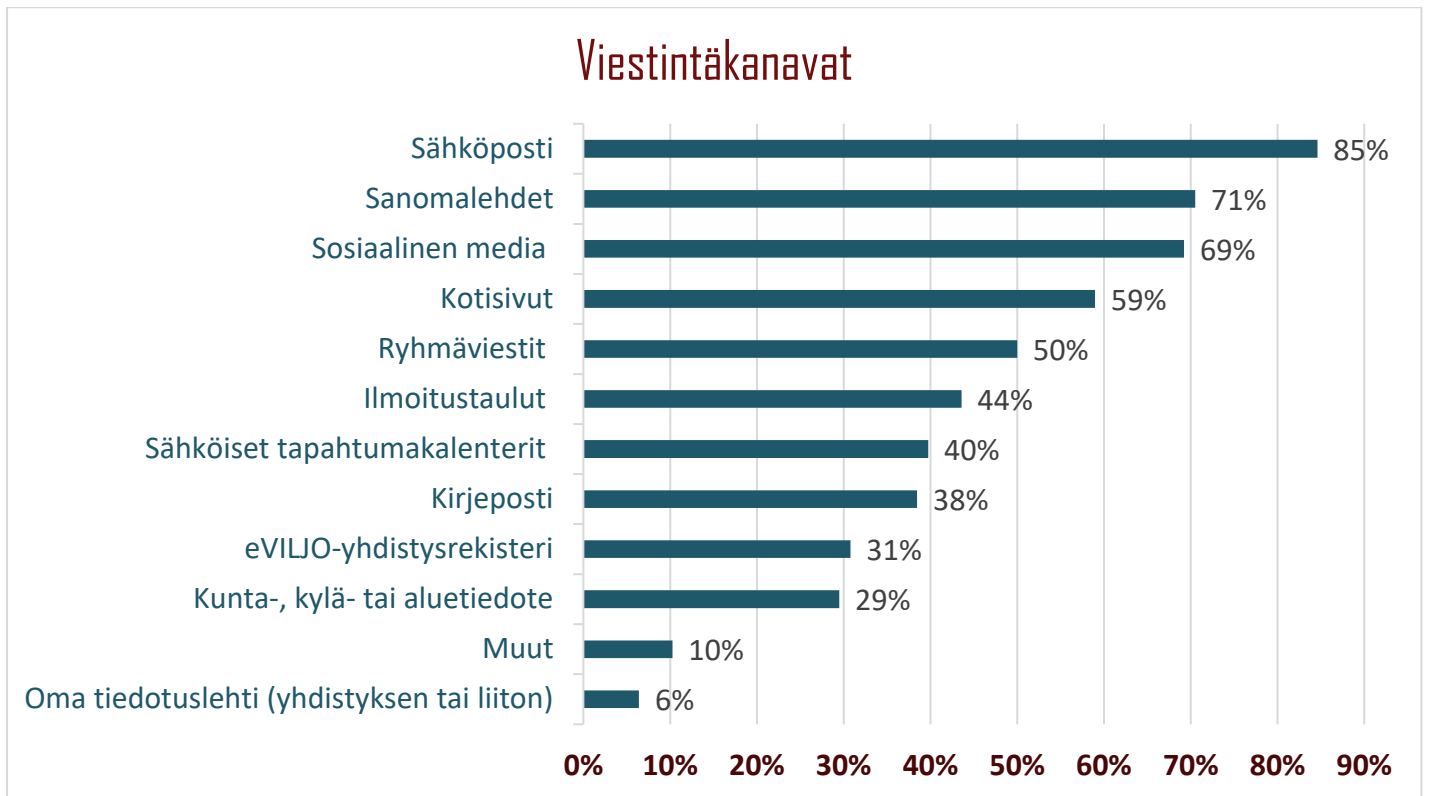
Kuvio 17. Yhdistyksen työntekijöiden määrä

Viestintä ja tiedotus

"Yhdistyksemme kaipaa oivaltavaa ja helposti saavutettavaa tukea viestintään."

"Viestintä on tärkeä, mutta miten tavoitetaan TULEVAT TOIMIJAT?"

Sähköposti on yhdistysten toiminnasta tiedottamisessa yleisin viestintäkanava, jota käyttää 85 % vastaajista. Toiseksi yleisin yhdistysten hyödyntämä viestintäkanava on sanomalehdet, joita viestinnässään käyttää jopa 71 % vastaajista. Muita yhdistysten käyttämiä sähköisiä viestintäkanavia ovat sosiaalinen media (69 %), kotisivut (59 %) ja ryhmäviestit (50 %). Sähköistä tapahtumakalenteria hyödyntää 40 % vastaajista ja eVILJO-yhdistysrekisteriä 31 % vastaajista.

Kuvio 18. Yhdistyksen käyttämät viestintäkanavat

Kyselyyn vastanneista yhdistyksistä 37 % kaippaa tukea viestintään. Yleisimmin tuen tarpeet liittyvät kotisivuihin, sosiaaliseen mediaan, eVILJO-yhdistysrekisteriin ja yleisesti sähköisiin viestintäkanaviin. Tukea kaivattiin myös hallituksen keskinäisen viestinnän kehittämiseen sekä diaesitysten ja videotallenteiden tekoon.

63 % ei kaippaa tukea viestintään ja asiaa perusteltiin mm. kertomalla, että yhdistys saa omalta liitolta tukea tai hallituksen jäsenistöstä löytyy viestintätaitoisia henkilöitä. Toiset taas kertoivat, että kaikenlainen koulutus ja tuki on tarpeen, vaikka oma liitto tai piiri järjestäisikin koulutuksia säännöllisesti. Viestintään liittyvissä asioissa kaivattiin yhteistyötä muiden yhdistysten kanssa.

Yhteistyö

Tässä osiossa selvitimme yhdistysten tekemää yhteistyötä muiden järjestöjen, julkisen sektorin, oppilaitosten ja yritysten kanssa sekä toiveita yhteistyölle jatkossa. Tämän osion kysymyksiin pyydettiin avovastauksia, jotta vastaajat pääsivät kuvailemaan omin sanoin yhdistyksensä tekemää yhteistyötä muiden tahojen kanssa.

Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa

"Muuttajien kotouttamista alueellemme"

"Kyläläisten aktivointi"

"Pienessä kunnassa isommat tapahtumat järjestetään yhteisvoimin, esim. ulkoilutapahtumat."

Vastaajista yli 90 % kertoi tekevänsä yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa. Useat vastaajat kertoivat järjestävänsä yhteisiä tapahtumia. Yhteistyötä tehdään myös retkien, edunvalvonnan, kerhojen ja konserttien osalta. Yhdistykset kutsuvat toisiaan vierailulle ja vuokraavat tiloja toisilleen. Yhteistyön kuvailtiin olevan laaja-alaista. Monet yhdistykset tekevät yhteistyötä oman liiton muiden paikallisyhdistysten kanssa tai liiton verkostoissa mukana olevien järjestöjen kanssa. Osalla vastaajista yhteistyöyhdistyksiä on yli sektorirajojen.

Yhteistyö kuntien kanssa

” Tarjoamme harrastusmahdollisuuksia kunnan lapsille ja nuorille.”

” Olemme huolehtineet mm. kunnan ympäristöstä ja ulkoasusta (kesäkukat) ja vastaavasti saaneet kunnan tiloja käyttöömmme.”

Kyselyyn vastanneista yhdistyksistä 73 % kertoi tekevänsä yhteistyötä kunnan, kuntien tai kuntayhtymän kanssa. Yhteistyötä tehdään tiedottamisessa ja tapahtumien järjestämisessä. Yhdistykset esiintyvät kuntien tilaisuuksissa, tekevät talkootöitä kuntien hyväksi ja järjestävät erilaista toimintaa (esim. kerhoja) yhteistyössä kunnan kanssa. Osa yhdistyksistä hallinnoi kuntien tiloja ja toimii vuokranvälittäjinä sekä myy palveluita kunnille. Yhdistystoimijat ovat myös mukana kuntien hankkeissa ja hankkeiden ohjausryhmissä sekä neuvostoissa. Yhdistykset hakevat kunnilta avustusta ja vuokraavat tiloja kunnalta sekä osa myös vuokraa tiloja kunnalle. Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalokuntayhtymä Soiten osalta mainittiin, että yhdistystoimijat käyvät ensitietopäivillä kertomassa yhdistyksen toiminnasta ja vertaistuesta. Yhteistyötä digiopastuksen osalta yhdistykset tekevät kuntayhtymän ja kuntien kirjastojen kanssa.

Yhteistyö maakunnan kanssa

” kaavoitus, tapahtumat, strategiat ja eri ohjelmat, kulttuuri, maaseutuasiat, maakunta- ja soteuudistus maaseudun näkökulmasta.”

” Keski-Pohjanmaan järjestöistä järjestöstrategian painopisteiden (paikallinen kehittäminen, hyvinvointi, nuoret, kulttuuri, liikunta) pohjalta valittuna edustajana pohtimassa kauden yhteistyön rytmittämistä ja tavoitteita.”

Alle puolet vastaajista kertoi tekevänsä yhteistyötä maakunnan kanssa. Koska kysymyksessä ei ollut avattu tarkemmin, mitä maakunnalla tässä yhteydessä tarkoitettiin, olivat vastaajat tulkinneet maakunnan merkityksen eri tavoin. Vastauksista ilmenee, että maakunnalla tarkoitettiin maakuntaliittoa, Soitea tai maakunnan alueen eri toimijoita. Maakunnan eri järjestöedustuksen sisältävistä neuvostoista ja työryhmistä, mainittiin Keski-Pohjanmaan järjestöneuvottelukunta, maakunnan kulttuurityöryhmä, maakunnallinen vanhusneuvosto ja yleisesti ohjausryhmät ja työryhmät.

Yhteistyö oppilaitosten kanssa

”Kutsumme koululuokkia vierailuille museoon, lastenteatteria kouluille ja lapsille”

Yhdistykset tekevät oppilaitosten kanssa monenlaista yhteistyötä. Yhdistykset vuokraavat tiloja oppilaitoksille kurseja varten ja oppilaitokset vuokraavat tiloja yhdistyksille kokoontumisia- tai koulutuksia varten. Yhdistykset lahjoittavat stipendejä ja toimivat oppilaitosten hankkeiden ohjausryhmissä. Yhdistykset järjestävät kurseja, koulutustilaisuuksia, konsertteja, tapahtumia ja teemapäiviä yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Yhdistykset vetävät aamunavauksia ja työpajoja sekä järjestävät opintopäiviä. Yhdistykset tarjoavat myös opinnäytetyöaiheita ja harjoittelupaikkoja. Oppilaitokset tarjoavat yhdistyksille esittelytilaisuuksia. Yhdistykset tekevät oppilaitosten kanssa yhdessä vaikuttavuus- ja tiedottamistyötä.

Yhteistyö yritysten kanssa

”Kahvia ja pullaa vastaan vaihdetaan infoa.”

" Kerjäämme joskus rahaa"

Yhdistykset tarjoavat mainospaikkoja yrityksille omissa lehdissään tai tiedotteissaan maksua vastaan. Yritykset sponsoroivat yhdistyksille rahaa, kokoustarjoiluja, retkieväitä, arpajaisvoittoja tai toimivat kannatusjäseninä. Tiloja tarjotaan ja vuokrataan puolin ja toisin. Yhdistykset ostavat yrityksiltä linja-autokyydityksiä ja kiinteistöpalveluja, sekä ruokailupalveluja ravintoloilta ja pitopalveluyrittäjiltä. Yhdistykset esiintyvät yritysten tilaisuuksissa ja järjestävät kahvituksia sekä tuottavat koulutuksiin ja työhyvinvointiin liittyviä palveluja. Yhdistykset ja yritykset tekevät yhteistyötä työllistämisen suhteen, etenkin nuorten kesätyöllistämisessä.

Toiveita yhteistyölle jatkossa

"Erityisesti kunnan kanssa toivottaisiin lisää keskustelevaa ja osallistavaa yhteistyökumppanuutta"

"Molempia palvelevaa, ei puolesta tekemistä tai yksipuolista hyödyn tavoittelua."

"Toistamme arvostavaa ja kunnioittavaa!"

"Säännöllisiä tapaamisia ja tapahtumia"

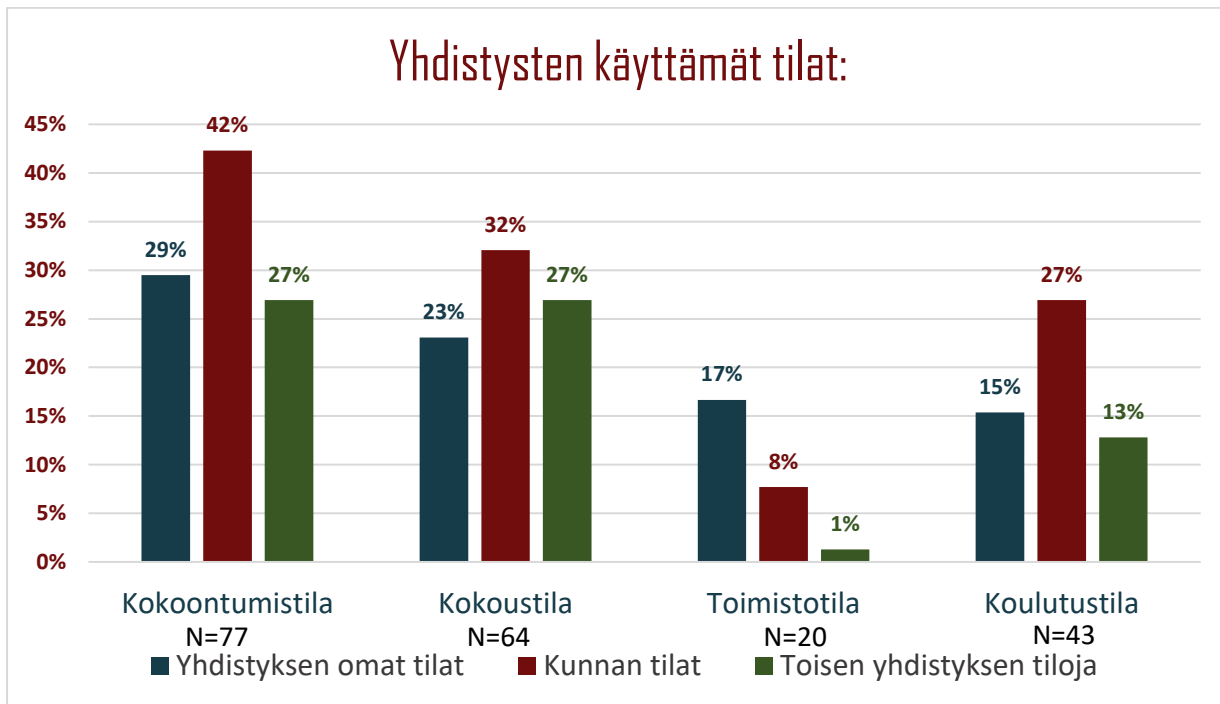
Osa vastaajista on tyytyväisiä yhteistyön nykytilaan ja kokee sen riittäväksi, osa toivoo yhteistyön tiivistämistä ja lisää yhteistyökumppaneita. Yhteistyön toivotaan olevan aitoa, tukevaa ja vastavuoroista sekä molemmille osapuolille merkityksellistä. Lisäksi yhteistyön toivotaan olevan aktiivista, suunnitelmallista ja ennakkoluulotonta. Yhteistyön toivotaan ylläpitävän asuinympäristön vireyttä ja vetovoimaa sekä lisäävän yhteisöllisyyttä ja sitä kautta asukkaiden hyvinvointia.

Tilat

Tilojen osalta selvitimme minkä tahojen hallinnoimia tiloja yhdistykset käyttävät kokoontumisiin, kokouksiin ja koulutuksiin sekä toimistotilana. Lisäksi vastaajat saivat halutessaan kertoa avovastauskentässä mahdollisista muista hyödyntämistään tiloista, sekä itse hallinnoimistaan tiloista, joita he myös vuokraavat muiden yhdistysten käyttöön.

Yhdistyksen käyttämät tilat

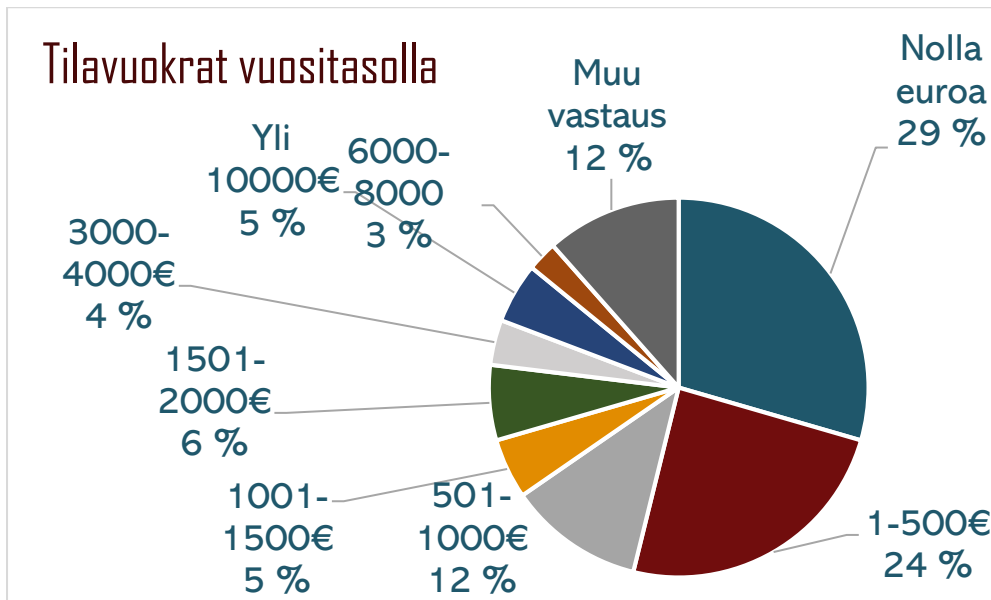
Kunnat ovat merkittävässä roolissa kokoontumis-, kokous- ja koulutustilojen tarjoajana. Vastaajista 42 % käyttää kokoontumisiin kunnan tiloja. Muita tahoja, jotka tarjoavat tiloja yhdistyksille, ovat yritykset, seurakunnat, osuuskunnat ja oppilaitokset. Toimistotiloina yhdistystoimijat käyttävät usein omia kotejaan.

Kuvio 19. Yhdistyksen käyttämät tilat

Rahaa käytössä tilavuokriin

Halusimme myös selvittää, kuinka paljon yhdistyksillä on rahaa käytössä tilavuokriin. Vastaajista yli puolella (53 %) on käytössään korkeintaan 500 euroa vuodessa tilavuokriin: 24 %:lla 1-500 euroa ja 29 %:lla vuokrasumma on nolla euroa. Varsinkin pienissä yhdistyksissä rahaa ei ole käytössä tilavuokriin ja heidän toimintansa on siksi pitkälti kuntien tarjoamien maksuttomien tilojen varassa. Tällaisten yhdistysten toiminnan jatkuvuuden kannalta on tärkeää, että kunnat tarjoavat maksuttomia tiloja yhdistysten käyttöön myös jatkossa. Yli 3000 euron vuokrasummat koskevat pääsääntöisesti yhdistyksiä, joilla on palkattuja työntekijöitä. Muu vastaus tarkoittaa sanallisia vastauksia, kuten ”riittävästi”, ”omat tilat”, ”hyvin heikosti”, ”en osaa sanoa” tai ”summa on iso”.

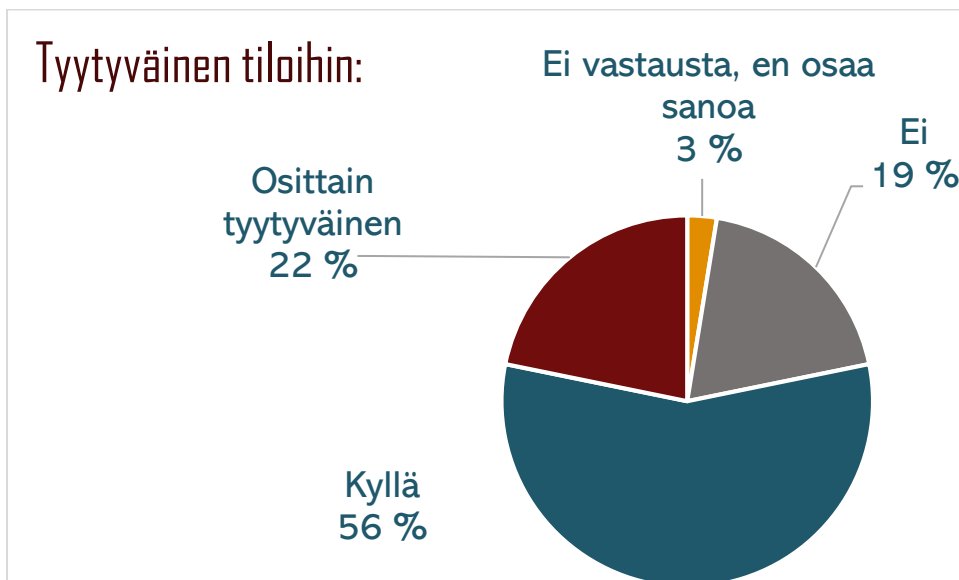

Kuvio 20. Tilavuokrat vuositasolla

Tyytyväisyys nykyisiin tiloihin

”Tulevaisuuden tavoitteena voisi olla enemmän yhteistiloja, jolloin yhteistyö tehostuisi”

Vastaajista hieman yli puolet (56 %) ovat tyytyväisiä nykyisiin tiloihin ja osittain tyytyväisiä on 22 %. Vain 19 % vastaajista ei ole tyytyväinen nykyisiin tiloihinsa.

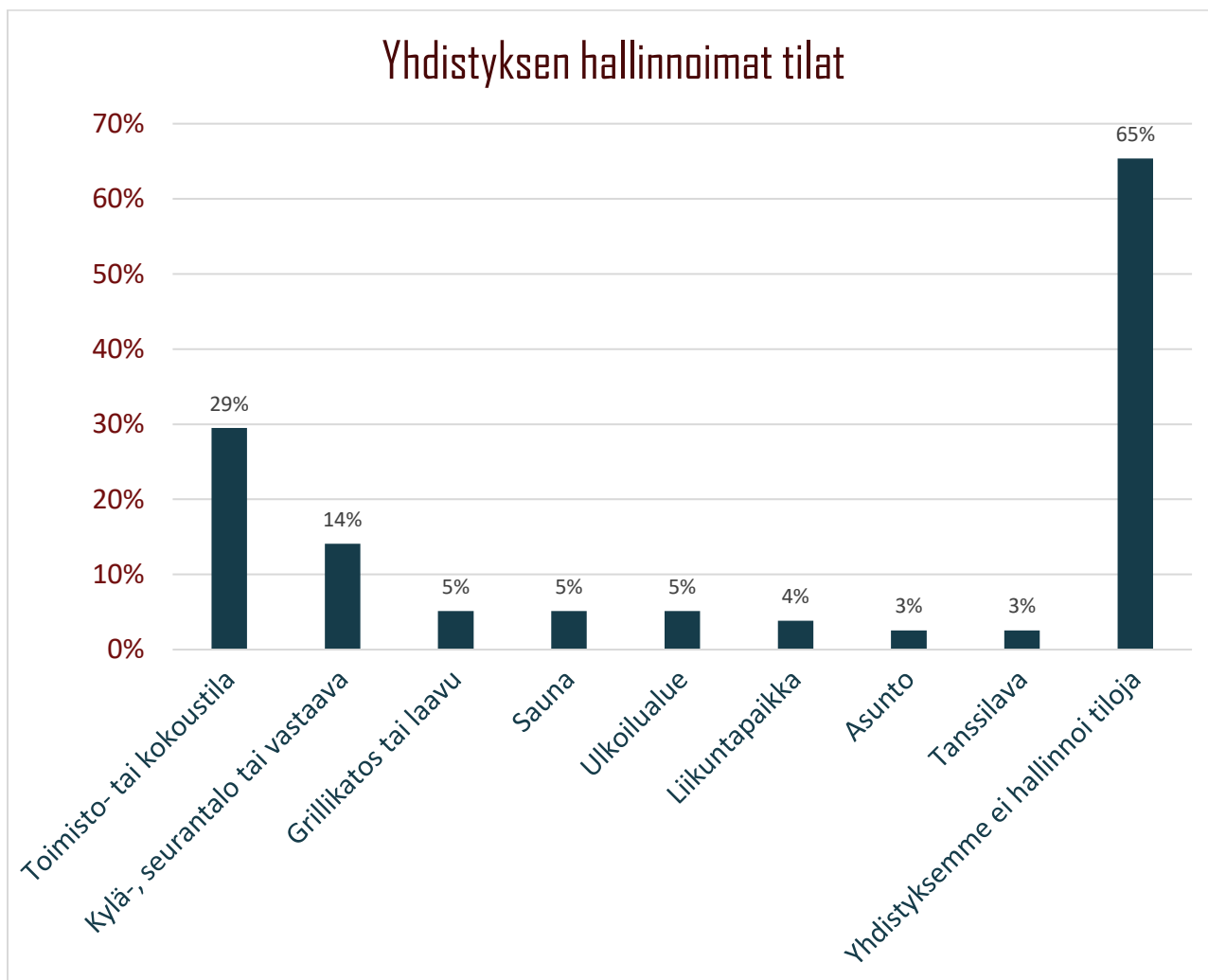
Kuvio 21. Tyytyväisyys yhdistyksen käyttämiin tiloihin

Tyytymättömyyttä ilmeni korkeiden vuokrien ja tilojen ahtauden suhteen. Vastauksissa mainittiin myös tilojen vaikeakulkuisuus, kylmyys ja parkkitilaan liittyvät haasteet sekä av-laitteiden puutteellisuus.

Vastaajat kuvailivat tyytyväisyyttä sillä, että tilat ovat toimivat ja ilmaiset. Osa vastaajista kertoi tilojensa olevan toimivat, mutta hintatason korkeuden harmittavan. Osa vastaajista puolestaan kehui vuokratilojensa edullista hintaa, mutta koki tilojen toimivuudessa olevan parannettavaa.

Yhdistyksen hallinnoimat tilat

Tämänvuotisessa kyselyssä kartoitimme ensi kertaa yhdistysten hallinnoimia tiloja. Vastaajista 29 % hallinnoi toimisto- tai kokoustilaa ja 14% kylä- tai seurantaloa tai vastaavaa. 65 % vastaajista ei hallinnoi tiloja lainkaan.

Kuvio 22. Yhdistyksen hallinnoimat tilat

Kyselyssä oli myös avoin kenttä, johon vastaajat saivat halutessaan jättää yhteystietonsa, mikäli he tarjoavat yhdistyksensä tiloja myös muiden yhdistyksen vuokrattavaksi. Näistä vastauksista on koottu lista Silta yhteisöklubin kotisivuille.

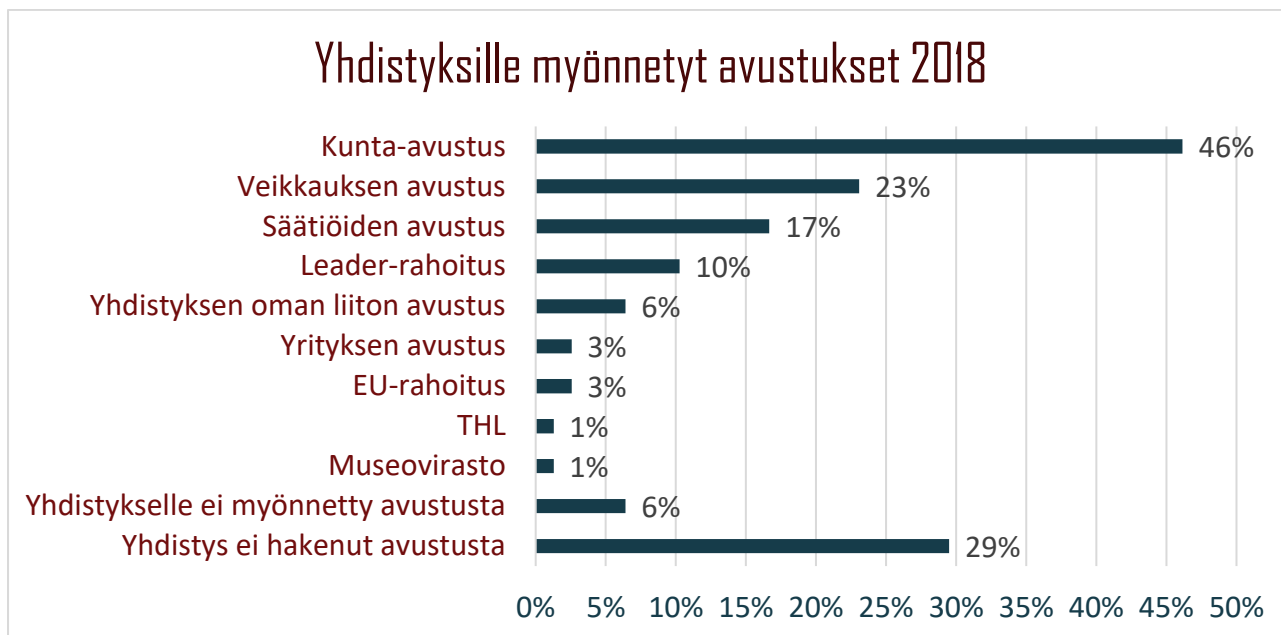
Avustukset 2018

"Kun juuri ja juuri omillaan pärjää, ei ole haettu."

"Avustuksiin painoarvoa myös toimintaan, ei vain väkimäärään."

Selvitimme kyselyssä myös yhdistysten hakemia ja saamia avustuksia. Avustustilajien vastausvaihtoehtoina olivat kunta-avustus, veikkauksen avustus, EU-rahoitus, Leader-rahoitus ja säätiöiden avustus. Lisäksi vastausvaihtoehtoina olivat "Yhdistykselle ei myönnetty haettua avustusta" ja "Yhdistys ei hakenut avustusta". Avoimeen kenttään vastaajat olivat maininneet yhdistyksen oman liiton avustuksen, yrityksen myöntämän avustuksen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ja museoviraston avustukset. Vastauksista ilmeni kunta-avustusten olevan merkittävin vastaajille vuonna 2018 myönnetty avustus. Vastaajista 46 % sai avustusta kunnalta. Myös Veikkauksen myöntämä avustus (Sosiaali- ja terveysministeriö, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Maa- ja metsätalousministeriö), säätiöiden

avustukset ja Leader-rahoitus ovat yleisiä yhdistyksille myönnettyjä avustuksia. Vastaajista 29 % ilmoitti, ettei ole hakenut avustusta, ja 6 % vastaajista kertoi yhdistyksensä hakeneen avustusta, mutta ettei sitä heille myönnetty.

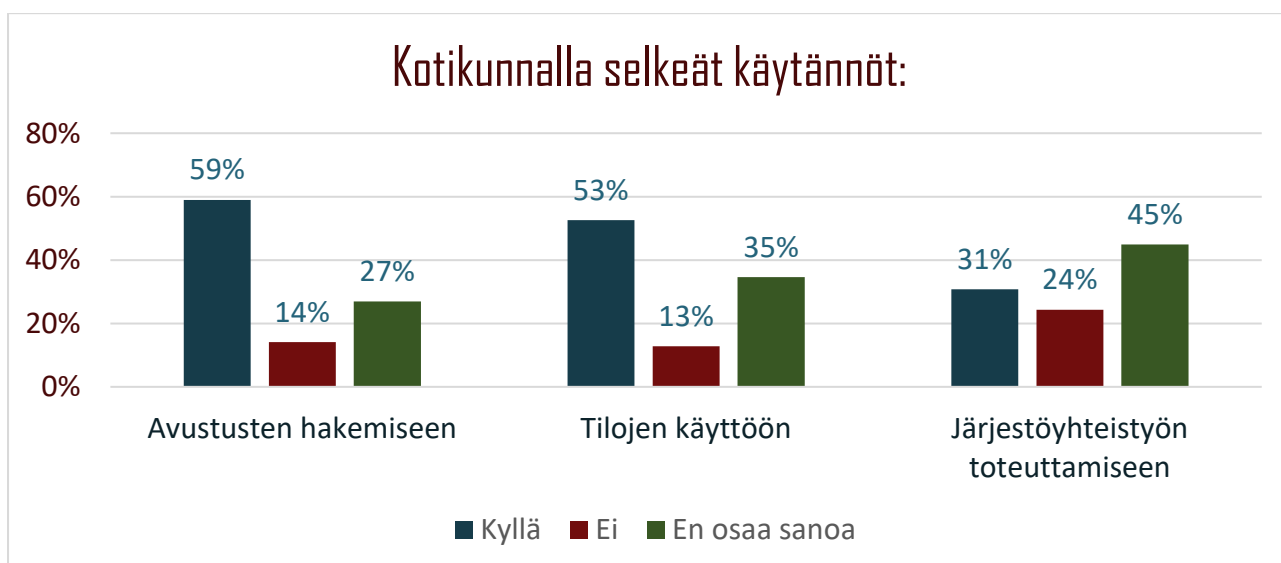
Kuvio 23. Yhdistyksen avustukset

Kotikunnan käytännöt

"Järjestöyhteistyö mainittaneen kunnan strategiassa, mutta käytännössä järjestöt, ainakin vastaaja, saa tietoa usein vasta päätösvaiheessa, ei suunnitteluvaiheessa. Näin varsinainen osallistuminen ja vaikuttaminen jää puutteelliseksi."

"Monipuolisen toiminnan edellytyksenä on pienet menot ja innokkaat jäsenet."

Kyselyvastaajista 59 % kokee, että yhdistyksen kotikunnalla on selkeät käytännöt avustusten hakemiseen. Niistä yhdistyksistä, joille oli myönnetty kunta-avustusta vuonna 2018 jopa 89 % kokee kotikunnallaan olevan selkeät käytännöt avustusten hakemiseen. Vastaajista 14 % kokee, ettei heidän yhdistyksensä kotikunnalla ole selkeitä käytäntöjä avustusten hakemiseen. Suurin osa yhdistyksistä, jotka kokivat kotikunnan avustushakemisen käytäntöjen olevan epäselviä, kertoivat myös, etteivät he olleet hakeneet lainkaan kunta-avustusta vuonna 2018.

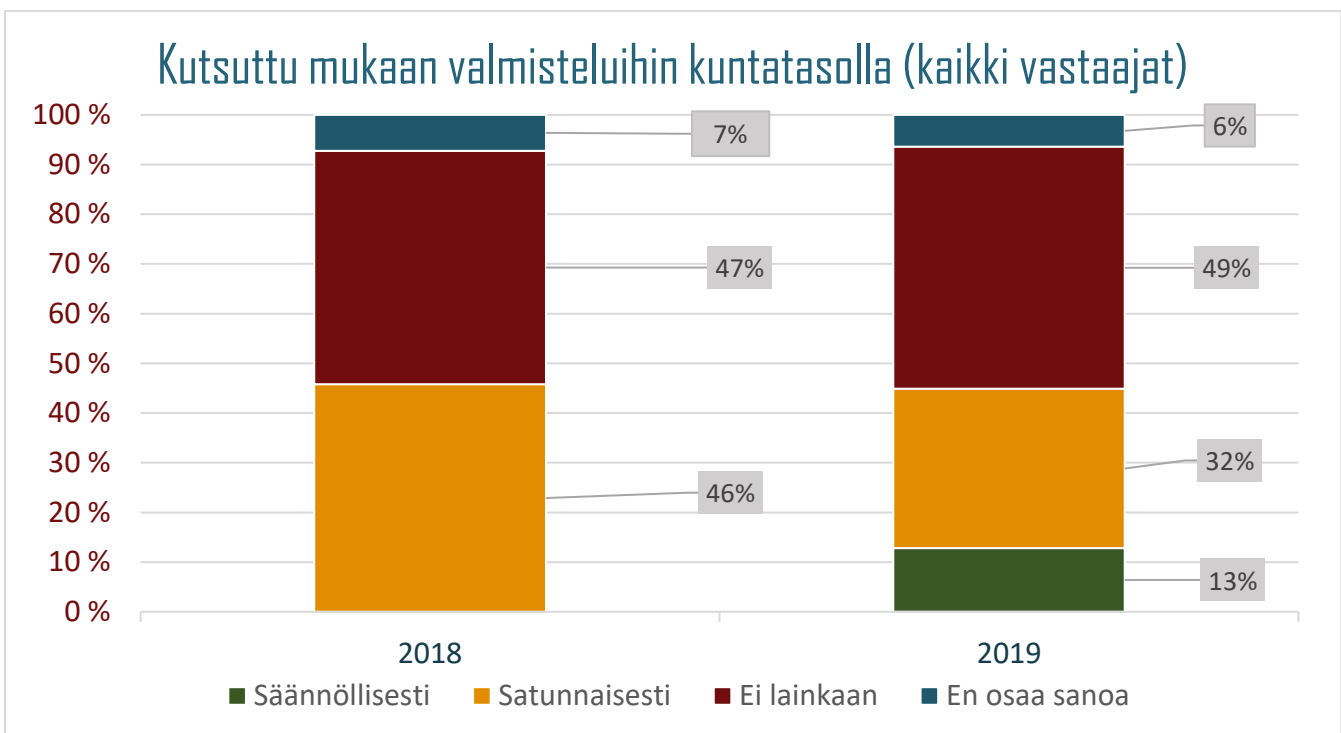

Kuvio 24. Kotikunnan käytännöt

Maakunta- ja sote-uudistus

Maakunta- ja soteuudistukseen liittyvät kysymykset esitettiin samalla tavalla kuin edellisen vuoden kyselyssä, jotta saimme vertailutietoa tilanteen etenemisestä. Ensimmäisenä kysyimme, onko yhdistyksiä kutsuttu mukaan maakunta- ja soteuudistuksen valmisteluihin kunta- ja maakuntatasolla. Vuoden 2018 kukaan vastaajista ei valinnut vaihtoehtoa ”Säännöllisesti” tiedusteltaessa yhdistyksen sisällyttämisestä valmisteluihin kuntatasolla, kun taas 2019 vuoden kyselyssä tämän vastausvaihtoehdon valitsi 13 % vastaajista. Satunnaisesti mukaan kutsuttujen osuus oli vähentynyt, vuoden 2018 kyselyyn vastanneista 46 % kertoi heidät kutsutun satunnaisesti mukaan uudistuksen valmisteluun kuntatasolla, kun vastaavan tiedon vuonna 2019 ilmoitti 32 % vastaajista. Vastausvaihtoehdoista ”Ei lainkaan” ja ”En osaa sanoa” vastanneiden osuus oli pysynyt lähes samana.

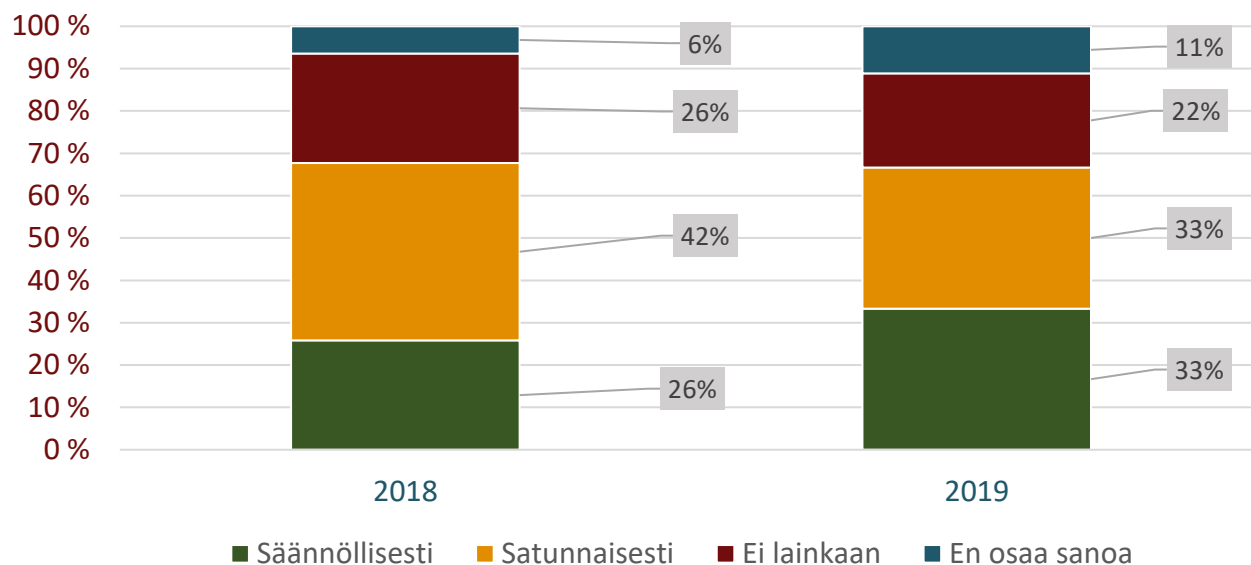
Kuntien osalta uudistukseen liittyvät valmistelut ovat olleet Keski-Pohjanmaalla vähäisiä johtuen siitä, että seitsemän kuntaa on ulkoistanut sote-palvelunsa Jokilaaksojen yhteistoiminta-alue JYTA:lle jo vuonna 2009 ja Kokkolan kaupunki ulkoisti sote-palvelunsa vuoden 2017 alussa, kun koko maakunnan kattava sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soite perustettiin. Tämä välittyy myös vastauksista.

Kuvio 25. Kutsuttu mukaan valmisteluihin kuntatasolla 2018 ja 2019

Sosiaali- ja terveysalan yhdistykset kertoivat kuitenkin vastauksissaan heidät kutsutun mukaan valmisteluihin huomattavasti muita paremmin. Sote-alan yhdistyksistä jopa 33 % kertoi vuoden 2019 kyselyn vastauksia tulleensa säännöllisesti kutsutuksi mukaan maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluihin kuntatasolla. Vuode 2018 kyselyssä vastaava luku oli 26 %.

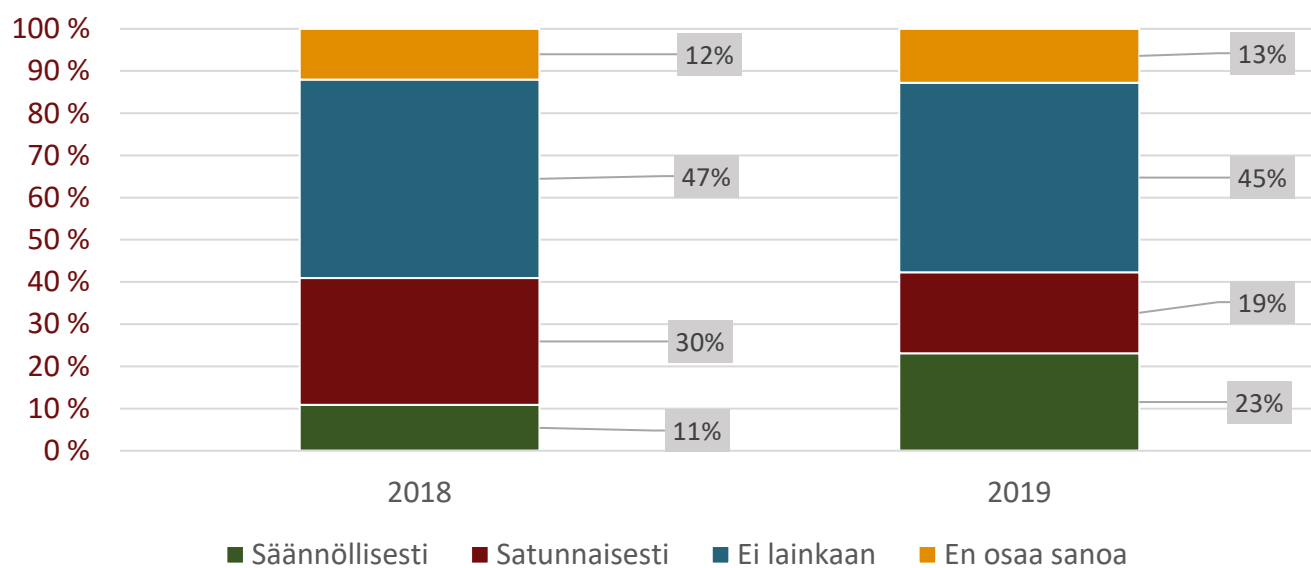
Kutsuttu mukaan valmisteluihin kuntatasolla (sote)

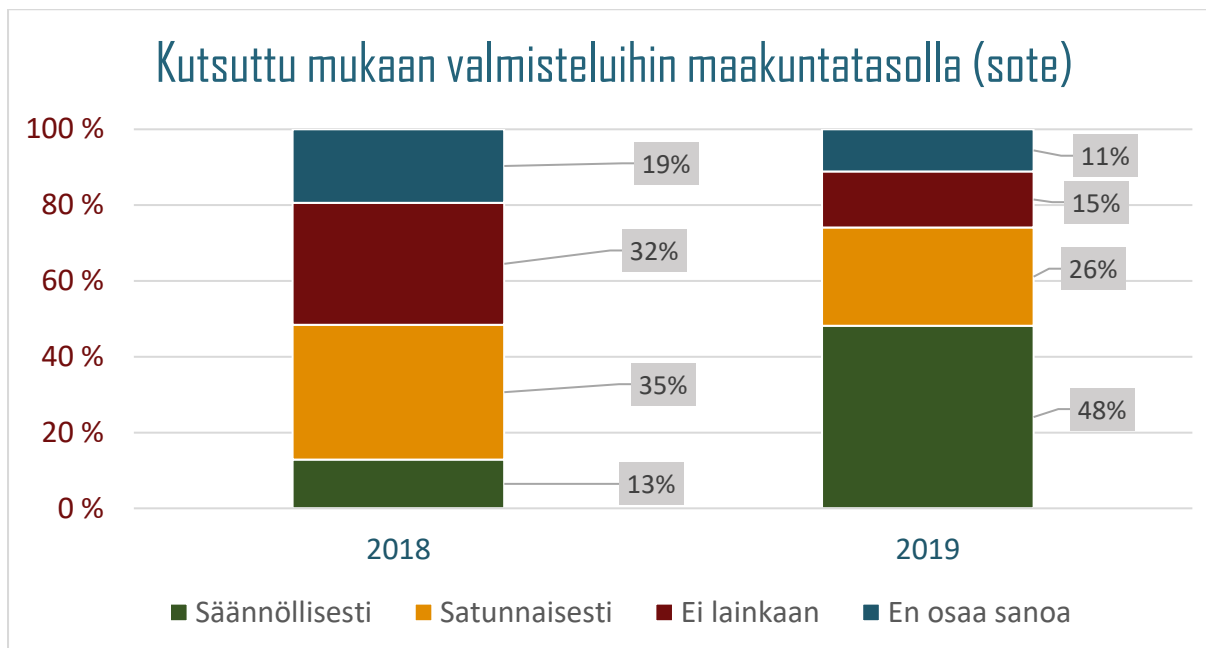
Kuvio 26. Kutsuttu mukaan valmisteluihin kuntatasolla 2018 ja 2019, sosiaali- ja terveysalan yhdistykset

Maakuntatasolla osa yhdistyksistä (11 %) koki vuonna 2018 tulleen säännöllisesti kutsutuksi mukaan maakunta- ja soteuudistuksen valmisteluihin ja vuonna 2019 heidän osuutensa oli kasvanut. Tällin 23 % vastaajista kertoi heidän yhdistyksensä kutsutun säännöllisesti mukaan valmisteluihin. Samalla satunnaisesti mukaan kutsuttujen osuus oli vähentynyt; kun vuonna 2018 vastaajista 30 % kertoi heidät kutsutun satunnaisesti mukaan valmisteluun, kun vuoden 2019 vastauksissa 19 % vastaajista kertoi heidät kutsutun satunnaisesti mukaan. Vastausvaihtoehdoista ”Ei lainkaan” ja ”En osaa sanoa” vastanneiden osuus oli pysynyt lähes samana. Sosiaali- ja terveysalan yhdistyksistä 13 % kertoi heidät kutsutun vuonna 2018 säännöllisesti mukaan maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluihin maakuntatasolla. Vuonna 2019 kertoi puolestaan lähes puolet, 48 %, sote-alan yhdistyksiä edustavista vastaajista heidät kutsutun säännöllisesti mukaan uudistuksen valmisteluihin maakuntatasolla.

Kutsuttu mukaan valmisteluihin maakuntatasolla (kaikki vastaajat)

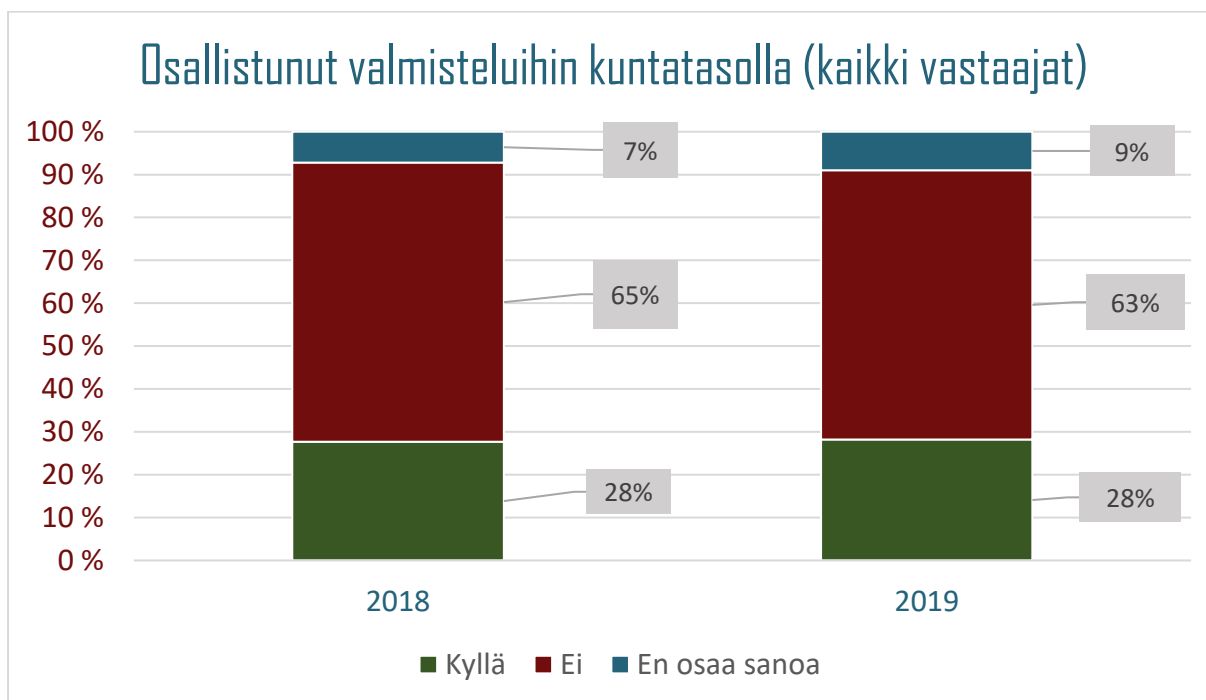

Kuvio 27. Kutsuttu mukaan valmisteluihin maakuntatasolla 2018 ja 2019

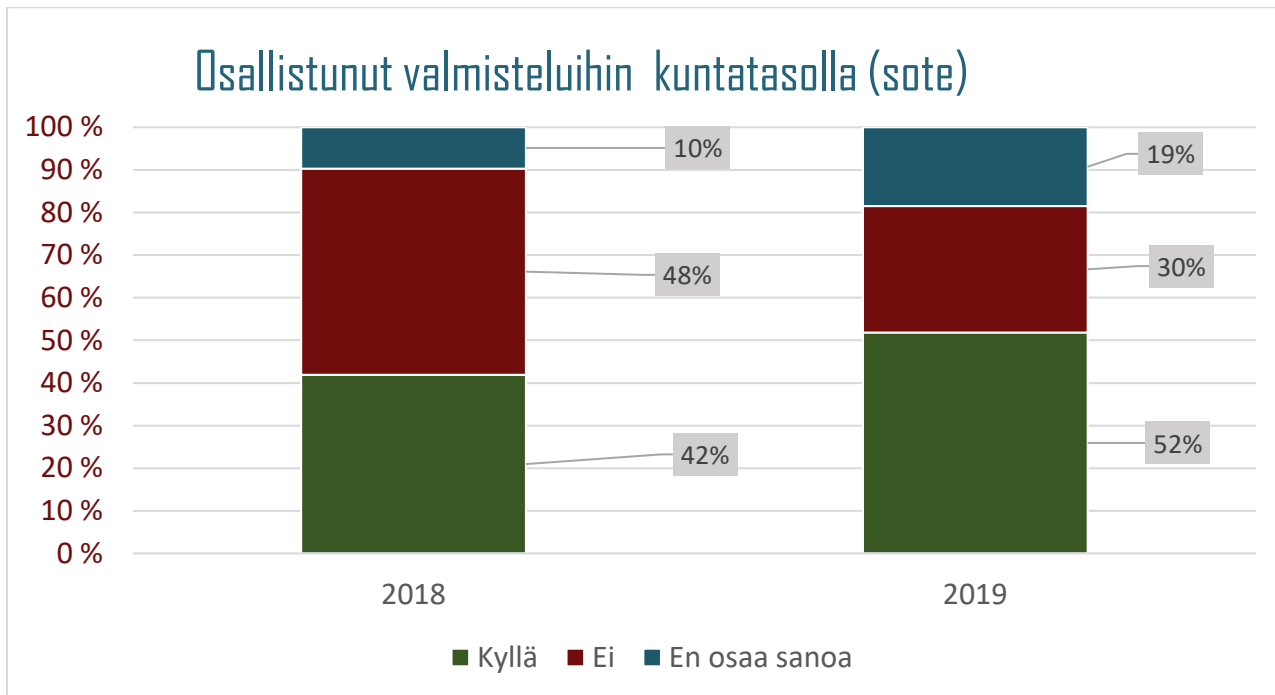
Kuvio 28. Kutsuttu mukaan valmisteluihin maakuntatasolla 2018 ja 2019, sosiaali- ja terveysalan yhdistykset

Sen lisäksi, että selvitimme, kuinka säännöllisesti yhdistykset oli kutsuttu mukaan uudistuksen valmisteluihin vuosina 2018 ja 2019, halusimme myös tietää, olivatko yhdistykset myös **osallistuneet** valmisteluihin, sekä kunta- että maakuntatasolla. Kuntatasolla valmisteluihin osallistuneiden osuus on pysynyt samana (28%) vuonna 2018 ja 2019.

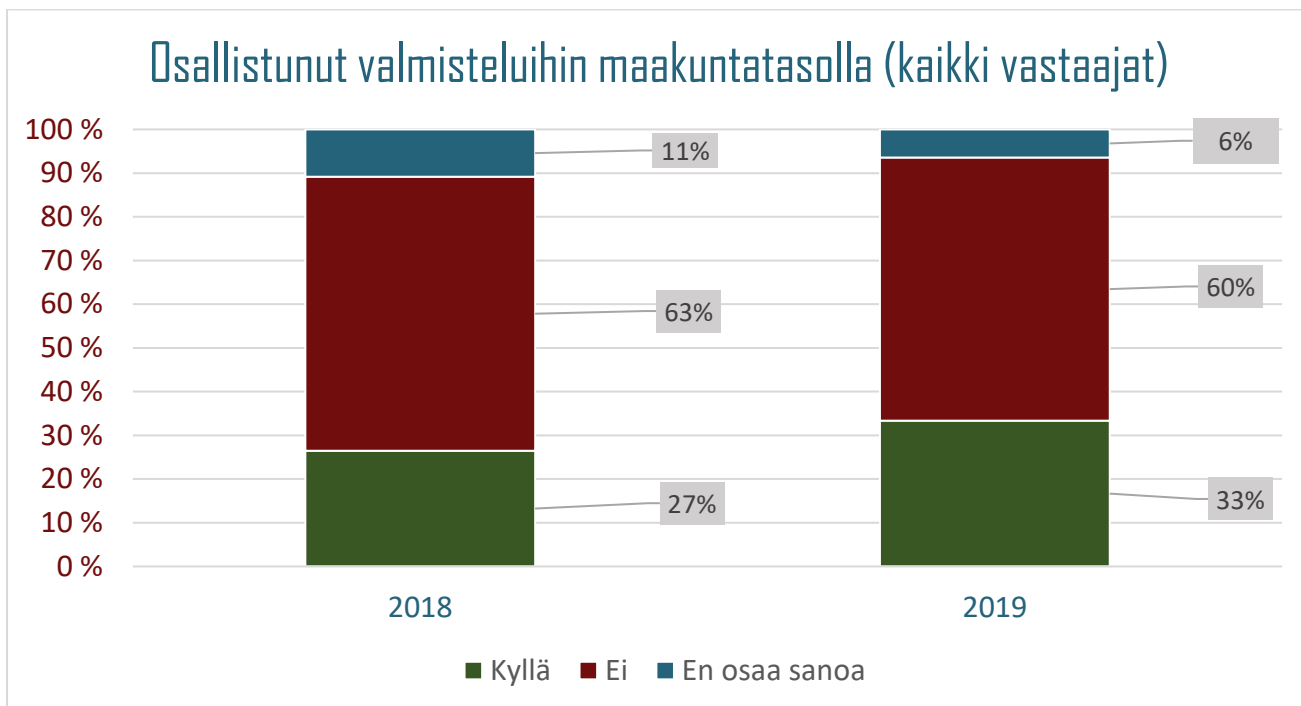

Kuvio 29. Osallistunut valmisteluihin kuntatasolla 2018 ja 2019

Vastauksista ilmeni, että sosiaali- ja terveysalan yhdistykset olivat osallistuneet muita yhdistyksiä useammin maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluihin kuntatasolla. Yli puolet sote-alan yhdistyksiä edustavista vastaajista kertoi osallistuneensa maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluihin kuntatasolla vuonna 2019.

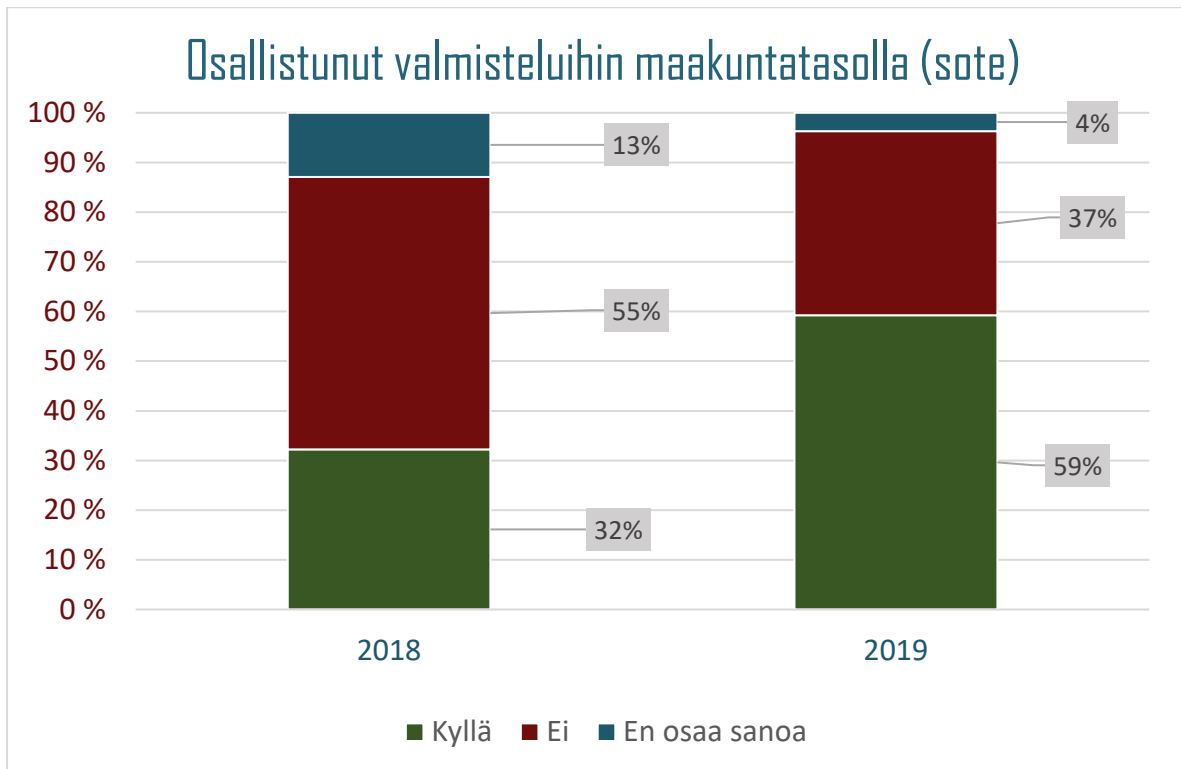

Kuvio 30. Osallistunut valmisteluihin kuntatasolla 2018 ja 2019, sosiaali- ja terveysalan yhdistykset

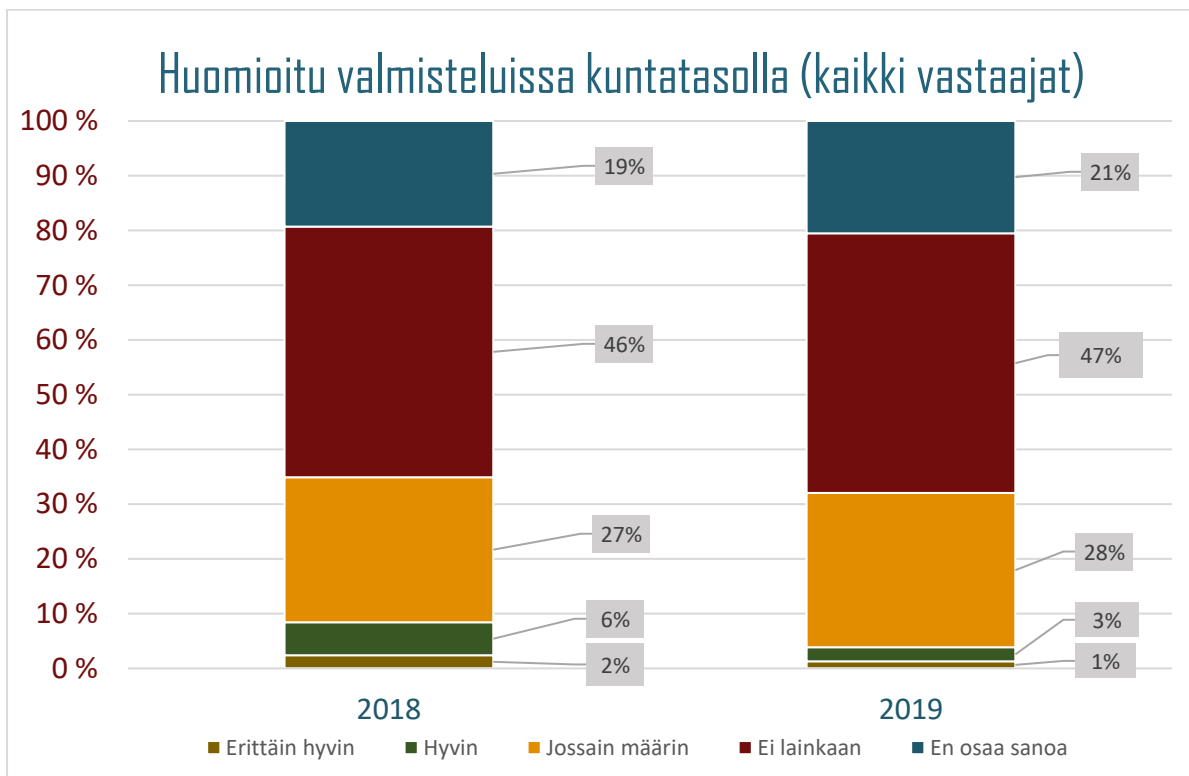
Kuvio 31. Osallistunut valmisteluihin maakuntatasolla 2018 ja 2019

Kaikkien yhdistysten vastaajista 33 % kertoi osallistuneensa maakuntatasolla maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluihin. Sosiaali- ja terveysalan yhdistysten osalta osallistumisprosentti oli sen sijaan huomattavasti suurempi. Yli puolet kyselyyn vastanneista sosiaali- ja terveysalan yhdistyksistä (59 %) kertoi, että yhdistys on osallistunut maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluihin maakuntatasolla. Vuonna 2018 sote-alan yhdistyksistä 32 % vastaajista kertoi yhdistyksensä osallistuneen uudistuksen valmisteluun, joten osallistuminen oli lisääntynyt selvästi myös heidän keskuudessaan entisestä.

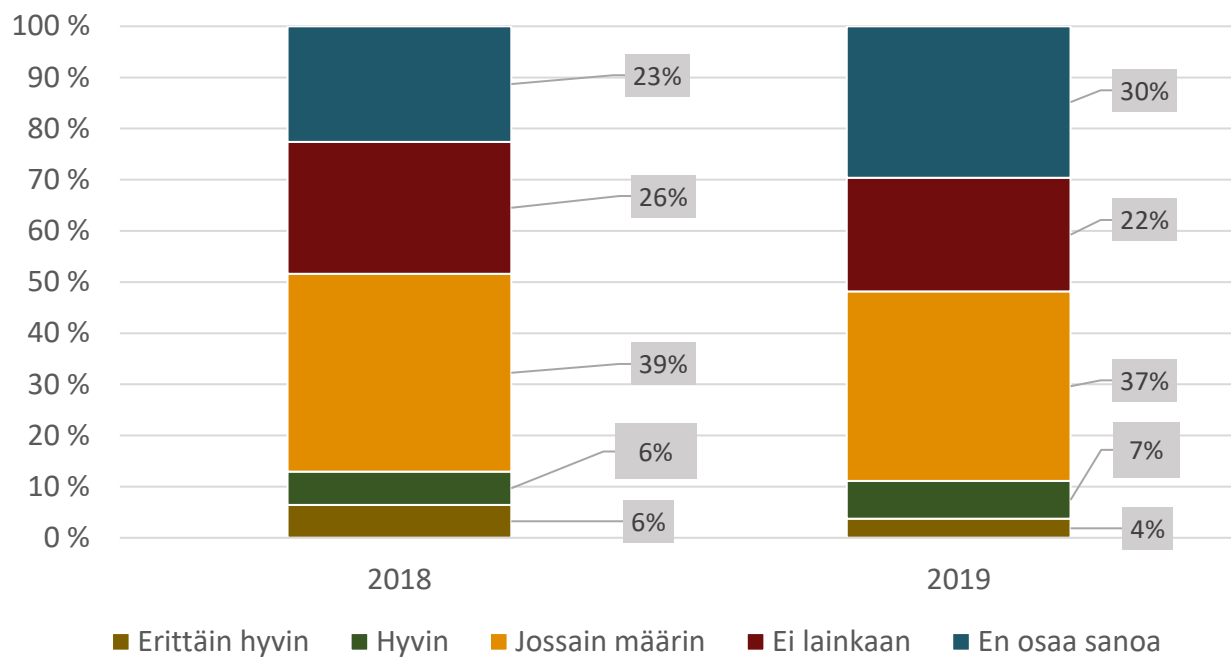
Kuvio 32. Osallistunut valmisteluihin maakuntatasolla 2018 ja 2019, sosiaali- terveysalan yhdistykset

Kolmantena kohtana maakunta- ja sote-uudistukseen liittyen kysyimme yhdistyksiltä, onko vastaajan edustama yhdistys **huomioitu** maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluissa. Vain 4 % vastaajista koki heidän yhdistyksensä tulleen hyvin tai erittäin hyvin huomioituksi uudistuksen valmisteluissa kuntatasolla. Sote-alan yhdistysten osalta vastaava luku oli 11 %. Maakunta-tasolla yhdistyksistä vain 9 % kaikkien yhdistysten vastaajista koki, että heidät oli huomioitu hyvin tai erittäin hyvin uudistuksen valmisteluissa. Sote-alan yhdistyksiä edustavista vastaajista koki puolestaan 14 % että heidät oli huomioitu valmisteluissa maakunta-tasolla.

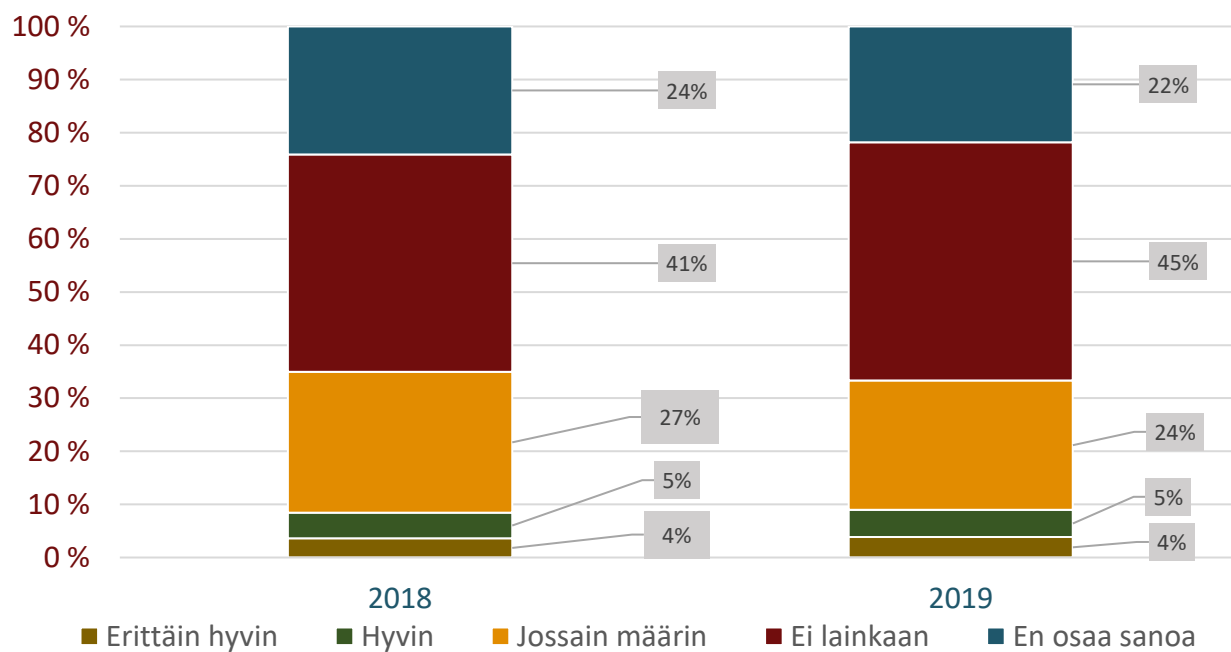
Kuvio 33. Huomioitu valmisteluissa kuntatasolla 2018 ja 2019

Huomioitu valmisteluissa kuntatasolla (sote)

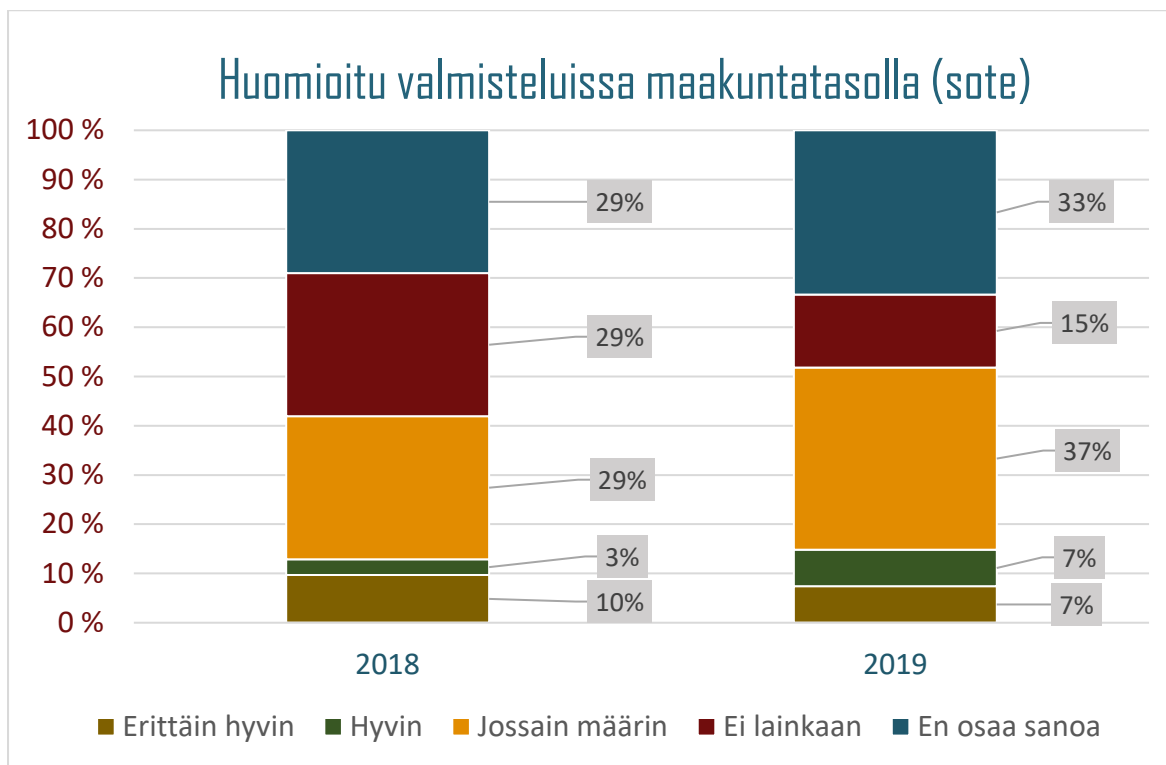

Kuvio 34. Huomioitu valmisteluissa kuntatasolla 2018 ja 2019, sosiaali- ja terveysalan yhdistykset

Huomioitu valmisteluissa maakuntatasolla (kaikki vastaajat)

Kuvio 35. Huomioitu valmisteluissa maakuntatasolla 2018 ja 2019

Kuvio 36. Huomioitu valmisteluissa maakuntatasolla 2018 ja 2019, sosiaali- ja terveysalan yhdistykset

Vapaa sana

"Paikalliset järjestöt ovat tärkeä osa pitovoimaa maakunnassa. Juuri ne pitävät kaupunkikeskusten ulkopuoliset alueet elinvoimaisena. Jos näiltä alueilta menetetään asukkaat, he eivät välttämättä jää oman kunnan tai maakunnan kuntakeskuksiin, vaan lähtevät aivan muualle. Kun kylät kuihtuvat, kuihtuu koko maakunta. Paikallisjärjestöjen tukeminen on fiksua ja myös varsin taloudellista. (Ajatusleikki: Mitä kylä saa aikaan tonnilla / mitä kunta saa aikaan tonnilla?)"

"Toivottavasti vastaukset tuottavat jotain konkreettista muutosta nykytilaan..."

Kyselyn lopussa vastaajille annettiin mahdollisuus kertoa avoimessa kentässä haluamiaan toiveita ja terveisiä. Kolmasosa vastaajista käytti tilaisuuden hyväkseen. Suurin osa avoimeen kenttään vastanneista kiitti kyselyn toteuttamisesta, mutta osa kirjoitti myös pidempää pohdintaa esimerkiksi yhdistysten toiminnan nykytilasta.